

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 4 JANUARI 1928

No. 627

INHOUD.

REDE VAN DEN VOORZITTER DER KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN VOOR AMSTERDAM, E. HELDRING	2
De Decemberzitting van het Financieele Comité van den Volkenbond door <i>Mr. Dr. J. van Walré de Bordes</i>	4
Werkloosheidsverzekering in Engeland door <i>Mr. H. J. Morren</i>	6
De Beurswet 1914 en de Nederlandsche belegger door <i>Dr. D. J. Hulshoff Pol Sr.</i>	6
Het Spaarwezen in Suriname door <i>Fred. Oudschans Dentz</i>	9
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het Economische programma van de Sovjet-oppositie in Rusland door <i>Paul Olberg</i>	11
MAANDCIJFERS:	
Emissies in December 1927	13
Rijkspostspaarbank	13
Postchèque en Girodienst	13
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	14
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	14—20
Geldkoersen.	Bankstaten.
Wisselkoersen.	Effectenbeurzen.
	Goederenhandel.
	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.***ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.****COMMISSIE VAN ADVIES:**

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*
Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangetekende stukken: *Bijkantoor Ruigeplaatweg.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.*

3 JANUARI 1928.

Het aanbod van geld bleef ook deze week weder gering, hetgeen in verband met de jaarswisseling te verwachten was. Algemeen meent men dan ook, dat er in het nieuwe jaar wel spoedig ruimer aanbod zal komen. In afwachting daarvan kon men wissels op levering 5 tot 10 Januari aanmerkelijk lager plaatsen dan de rente voor contant, die ook deze week weder draaide om $4\frac{1}{2}$ à $4\frac{9}{16}$ pCt. De prolongatierente noteerde 5 pCt., Donderdag zelfs $5\frac{1}{4}$ pCt. en callgeld liep op van 4 tot $4\frac{1}{2}$ pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank teekent zich duidelijk de invloed van de maandwisseling af. De post binnenlandsche wissels blijkt van f 115,1 miljoen tot f 138,9 miljoen te zijn toegenomen. De beleeningen vertoonen een stijging van f 5,6 miljoen.

De goudvoorraad klom met f 100,000. Het zilver geeft een vermindering van een kleine f 300.000 te zien. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans stegen respectievelijk met f 12,5 miljoen en f 5,1 miljoen.

De biljettencirculatie vermeerderde van f 796,8 miljoen tot f 840 miljoen. Het tegoed van het Rijk blijkt met f 11,3 miljoen te zijn afgenomen. De rekening-courantsaldi van anderen bedragen f 13,6 miljoen meer dan verleden week. Het beschikbaar metaalsaldo verminderde met f 9,4 miljoen. Het dekingspercentage bedraagt ruim 45.

* * *

Op de wisselmarkt was het buitengewoon stil. De opening was zeer flauw. Londen daalde van 12,07% tot 12,06%; Dollars van 2,47% tot 2,47½ en Marken van 59,13 tot 59,06. Marken bleven flauw en werden later ook voor 59,02 afgedaan; maar voor de andere wissels trad een flink herstel in en op den eersten dag van het nieuwe jaar was de stemming zeer vast, waardoor Ponden tot 12,08% stegen en Dollars tot 2,47½. Behalve Marken waren ook Zweedsche Kronen sterk aangeboden; gisteren 66,67½ brief. Verder valt nog te melden een zeer vaste stemming voor Madrid op hernieuwde geruchten van een spoedig herstel van de goudbasis.

LONDEN, 2 JANUARI 1928.

Verleden week, de laatste week van het jaar, bracht de gebruikelijke groote vraag naar geld over het einde van het jaar, zoodat groote bedragen zoowel van de Bank van Engeland werden geleend voor 8 à 10 dagen als bij haar werden gediscoteerd in korte wissels tegen het officieel minimum disconto: Als gevolg was daggeld overvloedig en dikwijls niet beter dan à 2½ pCt. te plaatsen, terwijl voor geld voor eenige dagen meer tot 2 Januari 4% à 5¼ pCt. en meer betaald moest worden.

De eerste weken van Januari zal geld dus wel ruim zijn, ofschoon de Bank blijksbaar weder als verkooper van wissels optreedt om te voorkomen, dat het disconto door de tijdelijke geldruimte te veel gedrukt wordt.

Disconto besloot de week op $4\frac{5}{16}$ pCt. voor 3-maands prima bankaccepten, terwijl wissels voor levering in Januari à $4\frac{9}{16}$ pCt. koopers vonden. De schatkistpromessen werden Vrijdag iets over $4\frac{1}{4}$ pCt. toegewezen.

REDE VANDEN VOORZITTER DER KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN VOOR AMSTERDAM, E. HELDRING.

Wij ontleenen aan de z.g. Nieuwsjaarsrede van den heer E. Heldring de volgende passages:

Wereldscheepvaart.

Het afgelopen jaar was voor de wereldscheepvaart niet ongunstig, maar haar perspectief, ondanks de sterke daling van de prijzen van steenkolen en stookolie, is geenszins wolkeloos. De koopvaardijvloeten van de geheele wereld omvatten, volgens Lloyd's Register in 1914 30.836 schepen met een gezamenlijken bruto inhoud van 49 miljoen reg-ton, tegen 32.175 schepen met een inhoud van 65 miljoen ton thans. Hierbij dient in aanmerking te worden genomen, dat er in het cijfer van 1914 een vrij groot tonnage aan verouderde en deels onbruikbare schepen was begrepen.

Reeds voor een jaar voorspelde de groote uitbreiding van de opdrachten aan den scheepsbouw een aanstaande verbreking van het evenwicht tusschen vraag en aanbod naar ruimte, dat de kolenstaking in Engeland tot stand had gebracht. In den zomer had deze uitwerking plaats. Tot daartoe was het peil van de vrachten boven dat van 1926 maar, toen de oogsten vervoerd moesten worden, bleef de gebruikelijke aanranding naar scheepsruimte uit. Er waren schepen te veel. De wereldtonnage is sterker gestegen dan de toeneming van het wereldvervoer wettigde.

Het is niet de eerste maal, dat dit verschijnsel zich voor doet. Het wordt m.i. door vier oorzaken verklaard:

- 1o. de neiging van vele z.g. managing owners, om het aantal der door hen geadmireerde schepen te vermeerderen, daar zij meer belang hebben bij den omzet, met hun schip bereikt, dan bij de rendabiliteit,
- 2o. de scherpe onderlinge mededinging van de scheepsbouwverven te veel in getal,
- 3o. de gemakkelijheid, waarmede scheepscrediet verkregen kan worden,
- 4o. de funeste inmenging van de staten in de zaken der koopvaardij, zich in vele landen uitende door overheidssteun in den vorm van credietfaciliteiten of premies voor den bouw en van subsidieering van de vaart. Zij leidt tot overproductie, waarvan de verliezen door de gemeenschap en de niet gesubsidieerde reederijen gedragen worden.

Het indexcijfer der vrachten volgens The Economist verliep als volgt (1913 = 100):

December	1926	126,5
Juli	1927	101,6
September	1927	107,5
November	1927	106,2

De verhouding der exploitatiekosten tegenover die van 1913 is ongeveer 160 pCt.

Dit is de toestand in de vrachtvaart, maar de transatlantische passagiersvaart geeft evenzeer blijk van een opschroefing. Er bestaat een wedijver in de aflevering van steeds grooter, sneller en weelderiger passagierschepen, welke in elk afzonderlijk geval wel de bewondering afdwingt van reizigers en insiders voor de technische bekwaamheid van de bouwers, maar daarnaast ernstig gevaar voor zware verliezen in zich houdt, een wedijver, welke in veel gevallen bovendien slechts kan worden volgehouden met behulp van geldelijken overheidssteun. Het kan tot op zekere hoogte een levensbelang van een land zijn, bepaalde scheepvaartverbindingen aan hooge eischen te doen beantwoorden, omdat het op andere wijze niet van zoolange verbinding verzekerd is, maar op zich zelf is steun aan de scheepvaart, evenzeer als die aan de nijverheid of den landbouw, te veroordeelen, ook al werkt deze vorm van steun niet, zooals beschermende invoerrechten, het nadeel van hooge prijzen voor den nationalen verbruiker in de hand.

De toestand in enkele voornaamste maritieme landen is ongeveer de volgende:

Engeland fournereerde indertijd aan de Cunardlijn een 2 pCt. bouwcrediet voor den bouw van de twee zeer snelle mailschepen, en subsidieerde tot voor kort deze lijn met £ 90.000,— per jaar. Het deed door goedkope credieten krachtens de Trade Facilities Act, veel volkomen overbodige vrachtschepen bouwen. Deze practijk is thans gestopt.

Frankrijk heeft 89 miljoen francs aan scheepvaartsubsidie op de begroting van 1928 uitgetrokken.

Italië subsidieert zijn koopvaardij in 1928 met 185 miljoen lire, behalve hetgeen de Regeering aan steun van den scheepsbouw verleent.

Japan steunt zijn koopvaardij met zware subsidies en heeft 150 miljoen yen aan credieten voor een tijdperk van

10 jaren voor scheepvaart en scheepsbouw ter beschikking gesteld.

De *Vereenigde Staten* zondigen het zwaarst tegen de economische wetten op dit gebied. Uit den oorlog met een reusachtige staatsvloot van koopvaardijsschepen te voorschijn gekomen, heeft men daar te lande een staats-exploitatie beproefd, welke aan den belastingbetaler miljarden gekost heeft. Thans is het streven die vloot aan particuliere Amerikaanse ondernemingen over te doen en deze door subsidies in staat te stellen aan de concurrentie der naties, voor welke de navigatie een meer natuurlijk bedrijf is, het hoofd te bieden. In het afgelopen jaar bedroeg het verlies op de exploitatie van de staatschepen 16 miljoen dollar, terwijl dit verlies in 1926—24 onderscheidenlijk 19, 30 en 41 miljoen dollar beliep.

Duitschland subsidieert niet, doch verschaftte een 4 pCt. bouwcrediet van 50 miljoen mark aan de reederij, terwijl de uitzonderingstarieven op de Deutsche spoorwegen ten behoeve van de nationale zeehavens een offer van de Rijks-spoorwegen beteekent, dat grootendeels aan de Deutsche scheepvaart ten goede komt.

Nederland verleent thans geen subsidies meer, garandeert slechts gedurende een periode van beperkten duur een tekort op de exploitatie van den Koninklijken Hollandschen Lloyd, een garantie, welke tot nu toe geen betalingen heeft ten gevolge gehad.

Het ware uiterst gewenscht, dat de Volkenbond het vraagstuk der scheepvaartsubsidies opnam.

Nederland.

De toestand in het algemeen.

Bij een beoordeelen van den economischen toestand van Nederland dient niet uit het oog verloren te worden, dat het zich nog evenmin als andere landen geheel aan de gevolgen van den wereldoorlog onttrokken heeft. Dit in aanmerking genomen, is de algemeene toestand, welke zich in 1927 geleidelijk verhief, niet onbevredigend. Zij, die een snelleren vooruitgang zouden wenschen, hebben te bedenken, dat de terugslag, dien men ook hier na de jaren van kunstmatigen voorspoed na den oorlog heeft gekend, minder catastrofaal dan elders is geweest en dientengevolge de lijn hier ook niet zoo sterk als daar kan stijgen. Dat er trots alle moeilijkheden verdere, zij het ook geringe, beterschap is, moge ons verblijden.

De betalingstoestand is over het algemeen verder verbeterd. Enkele banken merken vraag naar meer crediet op, hetgeen op uitbreiding van den omzet wijst. Bij de particuliere spaarbanken overtroffen de stortingen de uitbetalingen, en wel gedurende de eerste 10 maanden des jaars met ongeveer 11 miljoen. De op landbouwgebied werkende banken gewagen deels van een matige kapitaalvorming, deels van een ongunstig jaar.

De uitvoer is toegenomen van tuinbouwvoortbrengselen. Het dezer dagen verschenen overzicht van den tuinbouw ademt tevredenheid, wat wel niet uitsluitend aan de Kerststemming toe te schrijven zal zijn. De natie zomer heeft aan den landbouw in verschillende opzichten schade gedaan; aan de grasbedrijven kwam hij ten goede. Zoowel de indexcijfers voor de productiekosten als die van de opbrengsten van den landbouw geven een lichte stijging in den loop van 1927 te zien; deze is echter bij de laatste grooter dan bij de eerste, hetgeen op een geringe verbetering van den toestand in den landbouw in het algemeen, vergeleken bij 1926, zou wijzen.

De prijzen der zuivelproducten hebben zich, na een inzinking in het midden van het jaar, weder hersteld tot vrijwel het niveau van 1926; de magere producten besomden over het algemeen betere prijzen dan de vette. Alles te zamen genomen is men in zuivelkringen, voor zoover betreft den afzet van producten over het afgelopen jaar niet ontevreden. De veeteelt, vooral de varkensmesterij, moet zich met minder opbrengst van het vleesch tevreden stellen, doch de uitvoer van vee en vleesch nam aanzienlijk toe. Noodlijvend zijn zekere heil- en veenstreken in Friesland en Drente.

De groothandel had een vrij bevredigend jaar. De havenbeweging, afgescheiden van de abnormale kolenvrachten in 1926, is gestegen en de kapitaalmarkt is noch in beteekenis noch in resultaat afgenomen. Het ruime rendement der Indische industrie-ondernemingen blijft een hechten steun voor de moederlandsche economie en de staatsfinanciën.

Omtrent de uitkomsten der visscherij wordt niet ongunstig gerapporteerd.

Nijverheid.

De nijverheid heeft haar deel in de lichte verbetering

ruimschoots gehad; de uitvoer van fabrikaten nam toe. Haar toestand heeft zich over het algemeen verder geconsolideerd, hetgeen o.m. blijkt uit de geregelde stijging van de koersen der industriele fondsen. Onze industrie is over het algemeen over kleine en middengroote bedrijven verdeeld. Bij gebrek aan een productiestatistiek is een nauwkeurig nagaan van haar ontwikkeling in elk afzonderlijk geval niet wel mogelijk, maar dat ook de groote nijverheid hier te lande bij de tegenwoordige handelspolitiek een goede kans van slagen heeft, bewijst het feit, dat Nederland thans 38 fabrieken met meer dan 1000 arbeiders, te zamen 75.156 man telt, terwijl wij voor 1912 slechts 19 dergelijke fabrieken met 29.570 arbeiders vermeld vinden. De textielindustrie gaat voort met zich uit te breiden, zoo ook de fabricage van kunstzijde. Het margarinebedrijf heeft zich hersteld. De papierindustrie gaat het goed. Wol te Tilburg en schoenen in de Langstraat zijn belangrijk opgeleefd. De gloeilampen- en de radionijverheid kenmerken zich door rusteloze energie en door het aantrekken van steeds meer arbeiders. In hetzelfde Noord-Brabant bevinden zich bloeiende sigaren- en katoenindustrieën. Deze provincie is, evenals Limburg, in de laatste twintig jaren zien-deroogen vooruitgegaan. In laatstgenoemd gewest wordt de werkgelegenheid bovendien tijdelijk verruimd door de belangrijke daar uitgevoerde waterstaatswerken en duurzaam door de kolenmijnen en de nieuwe cementfabriek bij Maastricht. Over het algemeen heeft dat deel van ons land niet te klagen. Van ouds kent men het zuchten der Maastrichtsche aardewerk- en glasnijverheid, maar verwonderlijk doet daartegenover het plaatselijke werkloosheidscijfer van 50 mannen en vrouwen aan. Ook al zou men dit met een aantal gedeeltelijke werkloozen moeten vermeerderen dan blijkt hieruit nog geen noodtoestand.

Zeker zijn zwakke plekken in onze bedrijfs wereld aan te wijzen. De Zaanstreek gaat zeer gebukt onder voor haar ongunstige tijdsomstandigheden. Daar zijn de moeilijkheden der rijstpellerijen en meelmolens in verband met de mededinging van het fabriekaat in de grondstof produceerende landen vervaardigd. De aardappelmeelfabricage in Groningen heeft in 1927 wel een grooten omzet geboekt, maar gaat ten gevolge van den slechten oogst van dit najaar allicht een minder gunstig jaar tegemoet. De ijzergieterij, de vervaardiging van draadnagels, moeren en bouten hebben sterk onder buitenlandsche concurrentie te lijden. De scheepsbouw had in 1927 meer orders dan te voren te boeken, doch het gaat hem nog niet naar den vleeze, omdat ook ten onzent te veel werven in verhouding tot de behoefte aan nieuwe schepen bestaan. De reederij ziet na een korte periode van betere vrachten tegen een dalende markt en overvloed van tonnage aan.

Dat de Fransche en Belgische valuta-concurrentie niet ontwrichtend werkt, vermeldde ik reeds een jaar geleden. Het is een publiek geheim, dat de subcommissie ad hoc uit de Commissie voor de Economische Politiek sedert dien tot dezelfde bevinding is gekomen.

Ten einde de werking van de zoogenaamde valuta-mededinging te kunnen vaststellen, werd verleden jaar een overzicht gegeven van den invoer van een 35-tal fabrikaten uit België en Frankrijk. Het blijkt, dat van deze goederen de invoer thans alleen steeg bij: houten en metalen meubelen uit België, ongetwijnde wollen garens en twee-draads getwijnde wollen garens uit Frankrijk, bukskin uit Frankrijk, cocostapjten uit België, vitrage uit België en Frankrijk, dakpannen, aarden buizen, verglaasde tegels, vuurvaste steen n.a.g. en platen voor bedekking uit België, niet-vezilverd spiegelglas uit België en Frankrijk, vezilverd spiegelglas, glaswerk n.a.g. en echt perkamentpapier uit België.

Op verschillende bedrijfsgebieden trad Duitsland als krachtiger kooper dan vorige jaren op. De verdere ontwikkeling van ons bedrijfsleven hangt voor een belangrijk deel van den gang van zaken in dat land af. Zal het enerzijds wellicht zuiniger moeten koopen en legt het zich meer dan voorheen op de voortbrenging van tuinbouwgewassen toe, anderzijds zullen de Duitsche loonen, welke de hier te lande betaalde steeds dichterbij komen, onze mededinging in binnen- en buitenland voor die artikelen, welke beide landen produceeren, vergemakkelijken. Men moet zich ten onzent meer en meer op andere buitenlandsche markten toelagen. Reeds neemt Engeland veel meer van ons af dan vroeger (behalve in 1927), maar over nog meer kaarten dienen wij ons risico te verdeelen, hetgeen wij niet van onzen stoel uit tot stand kunnen brengen, doch reizende, onderzoekende, en door overzeesche vestiging. Met alle macht dient ook de zakenwereld er op aan te dringen, dat Nederland te Genève de internationale handelsbelemmeringen krachtig helpt afbreken en uit den weg ruimen. Voorts moge binnen onze grenzen de praestatie niet belemmerd worden door arbeidsbeperkingen, welke in de praktijk boven die der concur-

reerende landen uitgaan, of door niet strikt noodige financiële lasten, van overheidswege opgelegd. Men breide het areaal van den bebouwbaren grond door inpoldering en verbetering der afwatering uit, zooveel als maar economisch verdedigbaar is. Eindelijk storte men zich niet in een avontuurlijke handelspolitiek. Wordt aan deze voorwaarden voldaan, dan kan men de naaste toekomst zonder groot optimisme, maar toch met vertrouwen tegemoet zien. Trots alle belemmeringen, staan wij per hoofd der bevolking gerekend, met Engeland aan de spits der naties wat onze handelsbeveging betreft. Wij hebben veel te verliezen, weinig te winnen met een verandering van stelsel. Aan de voorstelling der activisten en protectionisten, dat Nederland aan het verkwijnen is, ontbreekt alle grond.

Actieve Handelspolitiek.

Over de geneigdheid van de Regeering tot het gaan voeren van actieve handelspolitiek, liet de heer Helldring zich als volgt uit:

In de eerste plaats dan, is het merkwaardig, dat onder hen, die om een vechttarief roepen, zich belanghebbenden bevinden bij takken van bedrijf, welke niet te klagen hebben, en welks producten allereerst aan het verweer van het buitenland blootgesteld zijn, omdat de invoer daarvan in andere landen volstrekt geen noodzakelijkheid is; dit schijnt erop te wijzen, dat ook het gezond verstand exportartikel is zonder aanvulling binnenslands.

En in de tweede plaats een opmerking ter zake de redenen, om tot een dubbel tarief over te gaan; men pleit daarvoor, omdat dit het afsluiten van handelsverdragen zou vergemakkelijken.

Ik zou in deze werking misschien nog eenigszins kunnen gelooven, indien het tweede tarief lager is dan het normaal vigerende: want alleen dan kan er voor de wederpartij aantrekkelijkheid in liggen met ons land een verdrag te sluiten, om zich van de toepassing van het laagste tarief te verzekeren. Maar stelt men het tweede tarief, gelijk de bedoeling is, hooger dan dat, hetwelk Nederland zelf als normaal noodig en wenschelijk acht, dan gaat er van de kunstmatige activiteit van het tarief geen ander dan een agressief effect uit. Het is een kracht in onze huidige handelspolitiek, dat zij geen aanstoot geeft: dat deze politiek niet waarborgt, dat alle wenschen bevredigd worden, wordt toegegeven, doch er is geen enkele politiek, welke de volle 100 pCt. waarborgt. In een tekort aan resultaten, dat met onze tegenwoordige handelspolitiek in bepaalde gevallen werd bereikt, zoeken men liever leering, opdat in de toekomst de onderhandelingen aan onze zijde zullen steunen op een zoo volledig mogelijke kennis, ook in technische details, van alle belangen, welke bij het sluiten van het verdrag betrokken zijn, niet alleen in ons land, maar ook in dat van onze wederpartij. En men geve zich rekenschap ervan, of niet een tekort aan bereikte resultaten somtijds voor een belangrijk gedeelte zijn oorzaak vond in een tekort aan grondigheid en veelzijdigheid van onze voorbereiding. Dat men thans in een zoo simplistisch middel als een dubbel tarief een panacee denkt te hebben gevonden, moet doen vreezen, dat de weg tot zulk een zelf-inkeer nog niet werd ingeslagen.

Maaskanalisation.

Met belangstelling dient de voortgang van den aanleg van het Julianakanaal te worden gevolgd: na zijn voltooiing zal dit kanaal, met de gekanaliseerde Maas, het Maas-Waal-kanaal en de daarop aansluitende verbindingen te water, een voortreffelijken vaarweg tusschen het Noorden en het Zuiden des lands vormen. Doch daarnaast moge de beteekenis worden begrepen onverwijld een afdoende voorziening te treffen tegen het tijverlies, dat de Maastrichtsche doorvaart oplevert voor de watervoorbinding tusschen het Luiksche district en de Zuid-Willemsvaart. Reeds in Juli van dit jaar vestigde onze Kamer daarop de aandacht van de Regeering; sindsdien zijn de plannen, en voor wat betreft den verbouw van de monumentale brug over de Maas, en voor wat betreft het doorgraven van het Bossche veld, ontworpen. Nog langer talmen met het ten uitvoer leggen van deze plannen ware, naar mijn vaste oortuiging, een zeer ernstige fout.

Nederlandsch-Indië.

De economische toestand in Nederlandsch-Indië blijft bevredigend. De oogsten der ondernemingen..... leverden gemiddeld belangrijke batén op.

De geheele invoer van Java en Madoera beliep, gedurende de eerste 10 maanden van het afgelopen jaar, 1.151.780

ton ter waarde van f 454 miljoen, (Januari—October 1926: 1.267.116 ton ter waarde van f 453 miljoen). De uitvoer van Java en Madoera beliep in hetzelfde tijdperk 2.681.563 ton ter waarde van f 665 miljoen, (1926: 2.367.245 ton ter waarde van f 640 miljoen).

De geheele invoer van Sumatra's Oostkust beliep gedurende de eerste 9 maanden van het afgelopen jaar 280.380 ton ter waarde van f 73,5 miljoen, de uitvoer besomde 299.762 ton ter waarde van f 224 miljoen.

De uitvoer van door inlanders gekweekte producten is aanzienlijk, voornamelijk op de buitenbezittingen. Met de uitbreiding van cultures en de uitgifte van erfpachtsgronden voor dat doel wordt, vooral op Sumatra, geregeld voortgang gemaakt. Ook het buitenlandse kapitaal neemt levendig deel aan die ontginning en een belangrijk deel van de rubberondernemingen op Sumatra bevindt zich thans in Engelsche handen.

Ik mag het gevoel van onbehagelijkheid niet onvermeld laten, hetwelk in de kringen der Nederlandsche ondernemers door de houding van de Regeering ten aanzien van den inlander verwekt is geworden. Men vraagt zich inderdaad af, of de aankondiging, dat men des inlanders belang vóór dat van den Europeaan zal laten gaan, en ook of het indienen van het voorstel tot verzekering van een inlandsche meerderheid in den Volksraad, zoo schielijk na de communistische woelingen en in een tijd van gisting, van hoog staatsmansbeleid getuigen. Nu genoemd voorstel met een groote meerderheid door dat, nu nog in meerderheid Europeesche lichaam is aangenomen, zal krachtig verzet van het moederland wel niet tot de waarschijnlijkheden behoren. Men moet hopen, dat de ervaring den zin voor realiteit geleidelijk een grootere rol zal laten spelen dan tegenwoordig het geval schijnt te zijn. De kurk, waarop Indië in economischen zin drijft, is het Europeesche bedrijf en onder erkenning van de wenschelijkheid van geleidelijke uitbreiding van inlandsch medebestuur, dienen de waarborgen voor zijn rustige ontplooiing in overeenstemming met het inlandsch belang geëerbiedigd te worden. Daaronder behoeven niet alleen de zakelijke levensvoorwaarden voor de ondernemingen, zooals de voortzetting van de erfpacht na afloop van den termijn, en handhaving van de poenale sanctie op het arbeidscontract. — vragen, waaromtrent de beslissing hier en niet in Indië moet liggen, — maar niet minder de verzekering van het Nederlandsch bestuursgezag, welks onaantastbaarheid evenzeer door het primordiale belang van de bevolking geboden wordt. Houdt in onze noordelijke landen de gemeenschapszin in tijden van spanning de samenleving trots onderlinge verdeeldheid bijeen, in de tropische maatschappij bestaat die veiligheidsfactor in veel geringere mate. Mijn waarneming van den toestand van veel gewesten tusschen de keerkringen leerde mij, dat voorspoed daar van een zwijgzaam gezag, met wijze en vaste hand regeerende, afhankelijk is.

Ook de zeer aanzienlijke belangen, welke vreemdelingen in Indië bezitten en nog meer ons gevoel van verantwoordelijkheid in politieken zin tegenover de wereld gebieden ons, in belangrijke aangelegenheden het heft in handen te houden.

Het besef dringe hier ook door, dat onze plicht tegenover den inlander niet alleen ligt in het kweken van hoogontwikkelden, maar vooral in het geleidelijke bijbrengen aan de massa van meerdere kennis van hun eigen economisch belang. Dit is mede een kwestie van geld, dat de Indische schatkist helaas in onvoldoende mater ter beschikking kan stellen.

Staatsfinanciën.

Immers, de toestand der staatsfinanciën van Nederlandsch-Indië, hoewel sedert 1922 belangrijk verbeterd, wordt in evenwicht gehouden doordat men tegenover de sterk gestegen uitgaven een hogere raming van de opbrengst van den tinprijs stelt. De begroting der uitgaven voor 1928 belooft f 798 miljoen, tegenover 754 miljoen in het vorige jaar, een vermeerdering met f 44 miljoen derhalve. Het is op zichzelf bedenkelijk, dat men de gewone uitgaven uit een wisselvallige, zich langzaam uitputtende bron van inkomsten bestrijdt, waardoor intoring plaats heeft en niet minder gevaarlijk voor de toekomst is het, dat men die inkomsten, welke ter dekking van kapitaalsuitgaven bestemd dienden te worden, zoo hoog raamt, dat geen marge voor tegenvallers bestaat. Tenzij hierin spoedig radicale wijziging gebracht wordt, leidt dit gebrek aan voorzienendheid vroeg of laat tot onheil. Intusschen is van vermindering van belastingdruk, waaronder voor bevolking en ondernemers zeer ongewenschte, voorloopig geen sprake. De oude premisse van goede financiën voor een goede politiek, geldt nog steeds.

DE DECEMBERZITTING VAN HET FINANCIËLE COMITÉ VAN DEN VOLKENBOND.

Van 29 November tot 7 December heeft het Financieele Comité zijn negen en twintigste zitting gehouden. Het officieele rapport over deze zitting is zeer kort (Volkenbondsdokument C. 643, 1927), het belangrijkste heeft zich achter de schermen afgespeeld.

Griekenland.

Het bekende geschil tusschen Griekenland en Frankrijk over de regeling der oorlogsschulden dreigde het slagen van het Grieksche stabilisatieplan te doen mislukken (zie Ec.-Stat. Ber. van 12 October 1927). Zoolang men over deze schulden niet tot overeenstemming was gekomen, weigerde de Fransche Regeering ertoe mede te werken, dat de dienst van de nieuwe leening zou worden waargenomen door de Internationale Financieele Commissie te Athene. Maandenlang zijn de Grieksche onderhandelaars voor deze kwestie te Parijs geweest, zonder dat het gelukte, een oplossing te vinden. De Grieksche Regeering had ten einde raad aangeboden, het geheele complex vragen aan arbitrage te onderwerpen, maar de Fransche Regeering had dit niet aangenomen.

Ten slotte hebben beide partijen elkaar in Genève gevonden. Griekenland heeft zekere concessies aan Frankrijk gedaan en daartegenover heeft Frankrijk erin toegestemd, het neteligste punt, — nl. den prijs, welken Griekenland moet betalen voor tijdens den oorlog door Frankrijk geleverd oorlogsmateriaal, — aan arbitrage te onderwerpen. De arbitrageovereenkomst bepaalt, dat de arbiter bij de vaststelling van dit bedrag tevens rekening zal hebben te houden met de verschillende door beide partijen gedane concessies op andere punten betrekking hebbende.

Eenige dagen tevoren had de Grieksche regeering een ander succes geboekt, nl. het slagen der onderhandelingen met de Vereenigde Staten, eveneens betreffende de oorlogsschulden. Daarbij heeft de regeering der Vereenigde Staten zich bereid verklaard aan de Grieksche regeering een leening op langen termijn te verstrekken voor een bedrag van \$ 12.700.000. De oorsprong van deze leening is de volgende:

In 1918 hadden de Engelsche, Fransche en Amerikaansche regeeringen ieder een crediet van £ 10.000.000 ten behoeve van de Grieksche regeering geopend om haar te helpen den oorlog te financieren. De Grieksche regeering had deze sommen ter beschikking gesteld van de Grieksche Nationale Bank, welke deze buitenlandsche credieten had gebruikt als dekking voor haar biljettencirculatie. Toen eenigen tijd na den wapenstilstand Koning Constantijn tegen den wensch der Geallieerden naar Griekenland terugkeerde, werden de gedeelten dezer credieten, welke Griekenland nog niet daadwerkelijk had opgenomen, geblokkeerd, waardoor de Nationale Bank in groote moeilijkheden geraakte.

In de schuldenregeling met Engeland zijn deze ongebruikte credieten verrekend tegen andere vorderingen. De Amerikaansche regeering bleek bereid, de ongebruikte bedragen alsnog ter beschikking van Griekenland te stellen.

De stabilisatieleening, welke binnenkort onder de auspiciën van den Volkenbond zal worden uitgegeven, en welke oorspronkelijk op £ 9.000.000 (netto) was vastgesteld, kan nu met een overeenkomstig bedrag worden verminderd en zal nu dus nog slechts ongeveer £ 6.500.000 behoeven te bedragen. Daar de rente van de Amerikaansche leening slechts 4 pCt. bedraagt, bespaart de Grieksche schatkist een aardig bedrag aan rente. Een ander voordeel van de overeenkomst met Amerika is, dat nu een deel van de stabilisatieleening op de Amerikaansche markt geplaatst kan worden.

Ondertusschen zijn in Griekenland de noodige wettelijke maatregelen genomen. De Minister van Financiën heeft het door den Volkenbondsraad goed-

gekeurde Protocol per datum van 15 September 1927 geteekend. Op 27 October is de door het Financieele Comité ontworpen overeenkomst tusschen de Grieksche Regeering en de Grieksche Nationale Bank door beide partijen geteekend. Den tienden November zijn zoowel Protocol als overeenkomst bij „décret-loi” goedgekeurd. (Het „décret-loi” betreffende de overeenkomst met de Nationale Bank bevat een aantal bepalingen aangaande het muntwezen, welke gebaseerd zijn op de nieuwe Estlandsche muntwet.) Den 25sten November heeft het Parlement beide „décrets-lois” goedgekeurd.

Nadat de moeilijkheden met Frankrijk geregeld waren, hebben de vertegenwoordigers van Engeland, Frankrijk en Italië op 8 December te Genève Annex I van het Protocol geteekend, waarbij deze landen zich verbinden aan de Internationale Financieele Commissie te Athene instructie te geven, den dienst van de nieuwe leening waar te nemen. De Volkenbondsraad kon daarop den 9den December verklaren, dat het financieele reconstructieplan nu ten uitvoer gebracht kan worden. De onderhandelingen over de uitgifte van de leening zullen onmiddellijk na Kerstmis beginnen.¹⁾

Bulgarije.

In September jl. had de Bulgaarsche regeering zich tot den Volkenbondsraad gewend om hulp voor het verkrijgen van een tweede leening, ditmaal voor de financieele stabilisatie. De Raad had daarop aan het Financieele Comité en aan het Secretariaat van den Volkenbond verzocht, een onderzoek in te stellen naar den financieelen toestand van Bulgarije. Hiertoe is een delegatie van het Financieele Comité in November naar Sofia gegaan. Dit bezoek was voorbereid door eenige leden van het Secretariaat, welke gedurende eenige weken ter plaatse een onderzoek hadden ingesteld. Het omvangrijke materiaal, dat op deze wijze was verzameld, heeft tot basis gestrekt van de beraadslagingen, welke in December te Genève hebben plaats gevonden.

Gelijk uit de dagbladen bekend is, hebben de onderhandelingen tusschen het Comité en de Bulgaarsche regeering nog niet tot een positief resultaat geleid. Het Comité was van oordeel, dat Bulgarije een stabilisatieleening van ongeveer £ 4.000.000 noodig zou hebben, maar dat tegelijkertijd verschillende hervormingen noodzakelijk waren. Een van deze hervormingen betrof de reorganisatie van de Nationale Bank, welke een staatsbank is. Het Comité zag geen ander middel om de bank *op den duur* onafhankelijk van de regeering te maken, dan de omvorming in een privè instituut. Hiervan heeft de Bulgaarsche Regeering echter niet willen hooren. Op verzoek van de regeering heeft het Financieele Comité zich ertoe beperkt, een kort formeel rapport tot den Raad te richten.

Voorloopig zijn de onderhandelingen dus gestrand. Het is voor Bulgarije te hopen, dat zij bij de volgende zitting; in Maart, beter zullen vlotten.

Hongarije.

Voor de laatste maal heeft de Hongaarsche Regeering zich tot het Financieele Comité gewend in zake de reconstructieleening van 1924. Toen verleden jaar de reconstructie van 's lands financiën tot een goed einde was gebracht, bleef een gedeelte van de leening nog ongebruikt. Daarom werd besloten, dat het ongebruikte gedeelte besteed zou mogen worden voor productieve doeleinden, goed te keuren door het Financieele Comité. De administratie van dit saldo werd opgedragen aan den heer C. E. ter Meulen te Amsterdam. Nadat bij vorige gelegenheden reeds verschillende productieve uitgaven waren goedgekeurd, kwam de Hongaarsche regeering ditmaal met het verzoek, het

nog resterend gedeelte, dat ongeveer 34 miljoen goudkronen bedraagt, in het budget 1928/29 voor bepaalde productieve doeleinden te mogen gebruiken. Dit verzoek werd ingewilligd, zoodat nu over de geheele Hongaarsche Volkenbondsleening beschikt is. Over het laatste gedeelte der Oostenrijksche Volkenbondsleening werd reeds op soortgelijke wijze, een jaar geleden, in December 1926, beslist.

Portugal.

In December heeft zich een nieuwe cliënt aangemeld. Zooals bekend, heeft de Portugeesche regeering aan den Raad van den Volkenbond om bijstand verzocht voor het sluiten van een stabilisatieleening. De Raad heeft aan de Financieele Commissie en het Secretariaat opgedragen, een onderzoek in te stellen naar den financieelen toestand van Portugal, ten einde bij de volgende zitting, in Maart a.s., verslag uit te brengen. Waarschijnlijk zal eind Januari een delegatie naar Lissabon gaan.

Het is hier niet de plaats om nader in te gaan op de politieke beteekenis van het Portugeesche verzoek. Toch mag er misschien op gewezen worden, dat dit de eerste maal is, dat een oude West-Europeesche Staat zich met zijn financieele moeilijkheden tot den Volkenbond gewend heeft. Tot nu toe heeft het Financieele Comité zich uitsluitend bemoeid met Staten, die hun tegenwoordigen vorm aan den laatsten oorlog te danken hebben (Oostenrijk, Hongarije, Estland, Danzig) of tot de Balkanlanden behooren (Bulgarije, Griekenland, Albanië). De stap der Portugeesche regeering zal ongetwijfeld in Spanje en Zuid-Amerika met groote belangstelling gevolgd worden.

Grieksch-Bulgaarsche Emigratie.

Tegelijk met het Vredesverdrag van Neuilly werd een apart Verdrag tusschen Griekenland en Bulgarije geteekend, waarbij de algemeene regels werden vastgesteld voor de emigratie van Bulgaren uit Griekenland naar Bulgarije en vice versa van Grieken uit Bulgarije naar Griekenland. De emigranten, welke van deze regeling gebruik maakten, zouden volledige schadevergoeding ontvangen voor de onroerende goederen, welke zij achterlieten. Een internationale gemengde commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van beide staten en twee neutrale leden (waaronder de voorzitter), zou op de uitvoering toezicht houden. Ongeveer 90.000 personen zijn uit Griekenland naar Bulgarije en ongeveer 50.000 uit Bulgarije naar Griekenland geëmigreerd. In het geheel zijn ongeveer 40.000 eischen tot schadevergoeding bij de gemengde commissie ingediend. Jarenlang heeft deze zaak getraineed, totdat er eindelijk naar aanleiding van het Grieksch-Bulgaarsche grensincident van October 1925 schot in is gekomen. De Rumbold-Commissie, welke toen ter plaatse een onderzoek instelde, rapporteerde aan den Raad, dat een sneller afwikkeling van de eischen tot schadevergoeding zou kunnen medewerken tot de pacificatie van de grensstreek. Sindsdien heeft de Gemengde Commissie over een groot aantal eischen beslissingen genomen. Daarbij is gebleken, dat de sommen waar het om gaat, zoo aanzienlijk zijn, dat het voor de betrokken regeeringen onmogelijk is, deze, zooals het oorspronkelijke plan was, à contant of op korten termijn te betalen. De Gemengde Commissie schat, dat in het geheel Griekenland ongeveer 22 miljoen dollars en Bulgarije ongeveer 12 miljoen dollars zal moeten betalen. In September l.l. verzocht de Raad aan de Financieele Commissie om een uitweg te vinden in deze door allerlei details uiterst gecompliceerde kwestie. Het is den voorzitter van het Comité, Sir Otto Niemeyer, gelukt een overeenkomst te ontwerpen, welke financieel uitvoerbaar is en alle drie partijen bevredigt. Deze overeenkomst is op 9 December door de Grieksche en Bulgaarsche Ministers van Financiën en den Voorzitter der Gemengde Commissie geteekend, en op 12 December door den Raad goedgekeurd.

De voornaamste bepalingen van de overeenkomst zijn:

¹⁾ Alle documenten, betrekking hebbende op de Grieksche leening, zijn dezer dagen met een voorwoord van Sir Arthur Salter gepubliceerd in Volkenbondsdokument C. 556 1927 II.

1o. dat 90 pCt. van iedere schadevergoeding zal worden uitbetaald in 6 pCt. obligaties van de Bulgaarsche of de Grieksche regeering, welke vrij van belastingen zijn, en binnen 30 jaar door middel van een „sinking fund” in halfjaarlijksche termijnen afgelost moeten worden (de resteerende 10 pCt. worden in contanten betaald);

2o. dat het verschil van de vorderingen van de eene regeering op de andere eveneens in 30 jaar in halfjaarlijksche termijnen zal worden betaald. Als zekerheid zal de regeering, welke moet betalen, bij een door den Volkenbondsraad aan te wijzen neutrale bank 60 schatkistwissels deponeren, d.w.z. één voor iedere halfjaarlijksche betaling.

J. VAN WALRÉ DE BORDES.

WERKLOOSHEIDSVERZEKERING IN ENGELAND.

In E.-S. B. van 9 Maart 1927 (No. 584 van jrg. 12) maakte ik melding van het verschijnen van het rapport der commissie-Blanesburgh inzake de organisatie der werkloosheidsverzekering in Engeland. De Engelsche regeering heeft de voorstellen dezer commissie vrijwel gevolgd en in December 1927 is haar voorstel wet geworden. Niet alles wat de commissie voorstelde is overgenomen, en daarom is het wellicht niet ondienstig thans hier de voornaamste bepalingen der nieuwe wet te vermelden.

Een van de belangrijkste dingen is zeker de regeling van de premies en van de uitkeeringen. Zooals ik reeds schreef, stelde de commissie een voor arbeider, werkgever en Staat gelijke premie voor, belangrijk lager dan de bestaande. Blijkbaar achtte de regeering dit niet in overeenstemming met den toestand van „Unemployment Fund” en „Schatkist”, althans er werd slechts verandering voorgesteld in de premie van personen van 18 t.m. 20 jaar. De betreffende wijziging gaat in op 2 Juli 1928. Van dien dag af worden de premies aldus:

	Te betalen door den		
	werknemer	werkgever	Staat
mannen van 21 jaar en ouder	7 p.	8 p.	6 p.
vrouwen „ 21 „ „ „	6 „	7 „	4½ „
mannen „ 18 t/m. 20 jaar	6 „	7 „	5½ „
vrouwen „ 18 „ 20 „	5 „	6 „	3½ „
jongens „ 16 en 17 „	3½ „	4 „	3 „
meisjes „ 16 „ 17 „	3 „	3½ „	2½ „

De regeling der uitkeeringen is voor personen van 18 t.m. 20 jaar iets gunstiger dan de commissie voorstelde. De nieuwe regeling treedt 10 April 1928 in werking, echter voor jeugdige personen van 18 t.m. 20 jaar eerst op 5 Juli 1928, het begin van het nieuwe verzekeringsjaar. Wij krijgen dus den volgende toestand:

Uitkeering voor	Bedrag der uitkeering per week in Shillings		
	thans	na 19 April 1928	na 5 Juli 1928
mannen van 21 jaar en ouder	18	17	17
vrouwen „ 21 „ „ „	15	15	15
mannen „ 20 jaar „ „ „	18	17	14
vrouwen „ 20 „ „ „ „	15	15	12
mannen „ 19 „ „ „ „	18	17	12
vrouwen „ 19 „ „ „ „	15	15	10
mannen „ 18 „ „ „ „	18	17	10
vrouwen „ 18 „ „ „ „	15	15	8
jongens „ 16 en 17 jaar..	7/6	6	6
meisjes „ 16 „ 17 „ „	6	5	5
echtgenoot e. d. „ „ „	5	7	7
kinderen onder 14 jaar „	2	2	2

De bekende „one-in-six-rule” (op elke zes premiebetalingen één week uitkeering met een maximum van 26 weken per uitkeeringsjaar) wordt vervangen door de regeling, voorgesteld door de commissie-Blanesburgh, dat elke drie maanden moet worden nagegaan, of men in de twee jaren aan de werkloosheidsmelding voorafgaande, dertig weekpremies heeft betaald. Het recht op uitkeering wordt dus periodiek

herzien. Het is niet aan een vasten termijn gebonden, maar houdt vanzelf op, als men als werkloze bij het begin van een kwartaal in de twee daaraan voorafgaande jaren geen dertig weekpremies heeft betaald. Weken van ziekte e.d. tellen voor berekening van dezen termijn van 2 jaar niet mee. Dan wordt deze periode tot maximaal 4 jaar verlengd. Voor oorlogsinvaliden is de eisch niet 30, maar 10 weken premiebetaling.

De regeling van den wachttijd is in zoover gewijzigd, dat alle werkloosheid binnen een periode van 10 weken (thans 6 weken) één aaneengesloten periode van werkloosheid vormt. Dit beteekent een gunstiger regeling voor de verzekerden, die nu niet zoo dikwijls opnieuw een wachttijd behoeven door te maken. Het aantal wachtdagen is op zes gehandhaafd.

Nieuw is de bepaling, dat uit de gelden van het „Unemployment Fund” de kosten van opleiding voor personen van 16 of 17 jaar kunnen worden betaald.

De bevoegdheid van den Minister van Arbeid om voor speciale takken van bedrijf bijzondere regelingen te treffen inzake verzekering tegen werkloosheid wordt afgeschaft. De bestaande regelingen blijven evenwel bestaan. Veel beteekenis hebben deze „special schemes” nooit gehad. Naar ik meen, bestaan zij voor het verzekerings- en het bankbedrijf.

De bepalingen betreffende het verleen van werkloosheidsuitkeering ingeval van werkloosheid door staking zijn deels verzacht, deels verscherpt. De tegenwoordige wet bepaalt nl., dat men uitkeering kan krijgen als men bewijst, dat men niet deelneemt aan, of onmiddellijk betrokken is bij een arbeidsgeschil, dat oorzaak van de werkloosheid is, of dit geschil financieel steunt en dat men niet behoort tot een groep van arbeiders, waarvan leden in die omstandigheid verkeerden, dan wel dat de werkloosheid gevolg is van de handelingen van een werkgever, in strijd met contractuele bepalingen.

Het laatste deel van de bepaling is ingetrokken; wat dus verscherping beteekent.

Het eerste deel luidt nu aldus: Men kan uitkeering krijgen als men bewijst, dat men niet deelneemt aan of onmiddellijk betrokken is bij een arbeidsgeschil, dat de oorzaak van de werkloosheid is, of dit geschil financieel steunt, en dat men niet behoort tot een groep van arbeiders, waarvan leden werkten op de onderneming waar het geschil bestaat, die in genoemde omstandigheid verkeerden. Gelijk men ziet, heeft men de bestaande bepaling eenigermate beperkt.

Ten slotte is de „extended benefit”, de regeling der uitkeering voor hen, die nog niet of niet langer aanspraak op wettelijke uitkeering konden doen gelden, afgeschaft, gelijk de commissie-Blanesburgh voorstelde. Dit is wel een van de meest beteekende maatregelen, die zullen leiden naar een herstel van juiste verhoudingen op dit gebied.

Mr. H. J. MORREN.

DE BEURSWET 1914 EN DE NEDERLANDSCHE BELEGGER.

Brengt het belang van den Nederlandschen belegger mede, dat de beurswet 1914 wordt gehandhaafd, eventueel gewijzigd? Ziedaar een vraag, die zich krachtig naar voren dringt, nu de commissie-van Doorninck¹⁾ haar rapport heeft uitgebracht.

Men weet waar het hier om gaat. Op blz. 3 van het rapport staat aangegeven, dat bij beschikking van den Minister van Financiën, d.d. 3 Nov. 1925, Generale Thesaurie, No. 22, een commissie werd ingesteld, „tot onderzoek van de vraag, welke gedragslijn door de Regeering het best zou kunnen worden gevolgd „ten aanzien van het toelaten hier te lande van bui-

¹⁾ Rapport der commissie van advies inzake de toelating van buitenlandsche emissies. Algemeene Landsdrukkerij 1927.

Zie voor bespreking van dit rapport de E.-S. B. van 10 Augustus 1927, No. 606.

„tenlandsche emissies en het toelaten van die emissies „tot de officieele beursnotering.”

Twee rapporten werden uitgebracht, één van de grootst mogelijke meerderheid en een tweede van het lid J. Stroeve J. Ezn., Voorzitter van de Vereeniging voor den Effectenhandel te Amsterdam.

Het meerderheidsrapport van de commissie, in den vervolge gemakshalve „de commissie” genoemd, zet in zijn eerste hoofdstuk de belangen uiteen, die verbonden zijn aan het toelaten van buitenlandsche emissies in ons land. De commissie wijst erop, dat het internationale kapitaalverkeer, dus ook van kapitaaluitvoer in den vorm van buitenlandsche leeningen in Nederland geplaatst, zoo min mogelijk belemmeringen in den weg moet worden gelegd. Het komt mij voor, dat ieder vrijhandelaar zich met dit standpunt zal kunnen vereenigen. Verdere uiteenzetting hiervan is dus overbodig.

In het tweede hoofdstuk wordt de vraag besproken of, niettegenstaande de algemeene wenschelijkheid van de vrije kapitaalbeweging, er geen redenen kunnen zijn, die de staat dwingen eenigermate beperkend op te treden. Na er op gewezen te hebben, dat „vrijheid en ongebondenheid” geen synonieme begrippen zijn (bl. 14) wordt de gestelde vraag in bevestigenden zin beantwoord.

Drie redenen zouden er kunnen zijn, die, naar meening van de commissie, de staat dwingen beperkend op te treden, en wel:

- ten eerste — de internationale politiek;
- ten tweede — eventuele misbruiken bij den beurshandel;
- ten derde — instandhouding van het nationale ver-
mogen.

Wat het eerste betreft, stelt de commissie zich op het standpunt, dat er omstandigheden kunnen zijn, die het voor onze regeering wenschelijk doen zijn, een bepaalde leening tot de beursnotering toegelaten te krijgen. De juiste weg daartoe is dan, dat zij zich de macht verzekert zoo noodig te kunnen gelasten, dat in dergelijke gevallen de bedoelde notering worde toegelaten.

Met verwijzing o.a. naar de Dawes-leening lijkt het mij, dat men zich met deze opvatting vereenigen kan. Zooals bekend, kon genoemde leening, als zijnde een Duitse, volgens besluit van de Vereeniging voor den Effectenhandel, niet tot de beursnotering worden toegelaten. De Minister wendde zich toen echter tot de vereeniging, met verzoek alsnog de vereischte toestemming te verlenen, daarbij o.a. als argument aanvoerende, dat waar het hier een internationale leening gold in het belang van den wederopbouw van Duitschland, het niet wel aangaat, dat Nederland zich in deze aan zijn verplichtingen zou onttrekken. Het bestuur der Vereeniging voor den Effectenhandel kon zich met dat standpunt vereenigen, en richtte zich dan ook tot haar leden, met verzoek voor dit speciale geval, van de statutaire bepalingen af te wijken. Wij weten, dat de gevraagde toestemming toen werd verleend.

Men stelle zich de internationale positie van den Minister voor, wanneer of de Vereeniging voor den Effectenhandel, of hare leden, de door den Minister gevraagde toestemming niet had verleend. De eenige oplossing is dus, dat, zoo noodig, de Minister dwingend kan optreden.

In het minderheidsrapport van den heer Stroeve, Voorzitter van de Vereeniging voor den Effectenhandel, verklaart deze zich tegen elke inmenging van regeeringszijde. Op blz. 55 wijst rapporteur er op, dat het voldoende zal zijn, wanneer de regeering het voorbeeld van Engeland en Amerika volgt, door een beroep te doen op den steun der bankiers. Deze zullen dan niet nalaten, daaraan gevolg te geven.

De heer Stroeve vergeet echter twee feiten.

Het eerste is, dat weliswaar de beide genoemde regeeringen in nauw contact staan met de beursbe-

sturen en de banken, doch dat zoowel in Amerika, als in Engeland, door de regeeringen het plaatsen van buitenlandsche leeningen kan worden belet. Het spreekt van zelf, dat onder dergelijke omstandigheden een beroep op beurs en banken niet vruchteloos kan zijn. Het verbod zal steeds het machtsmiddel zijn om in uiterste gevallen een beslissing door te drijven.

Er is echter meer, en dit is het tweede feit, dat de heer Stroeve over het hoofd ziet.

Wanneer het beursbestuur, ingevolge zijn reglement, een fonds niet tot de beursnotering toelaat, of wel daarvan afvoert, dan kan het niet eigenmachtig een tegenovergestelde beslissing nemen. Het zal — zooals reeds boven medegedeeld — zich eerst om toestemming tot zijn leden hebben te wenden. Bij de Dawesleening is dit dan ook inderdaad geschied, waaruit ten duidelijkste blijkt, dat de Minister niet alleen afhankelijk is van een groot aantal ongeorganiseerde bankiers, doch ook van het beursbestuur en van de leden der Ver. v. d. Effectenhandel.

De eenige juiste oplossing is daarom, dat aan den Minister van Financiën de bevoegdheid wordt verleend, zoo noodig dwingend op te treden. Evenals in Amerika en Engeland zal zulk een bevoegdheid voldoende zijn, de samenwerking te bevorderen tusschen regeering en beursbestuur.

Te eerder meen ik, dat een dergelijke bevoegdheid noodig is, daar de Amsterdamsche beurs langzamerhand een positie is gaan innemen, die gelijkt op *monopolie*. Uit den aard der zaak is dit nooit de bedoeling geweest, vandaar dan ook, dat in het Wetboek van Koophandel art. 59 gesproken wordt van beurzen, die plaats hebben op gezag van het plaatselijk bestuur. Hiervan is niets terecht gekomen. De practijk heeft bewezen, dat men in Nederland slechts behoefte heeft aan één groote effectenbeurs, en wel die te Amsterdam. Alles wat zich op dit gebied in Nederland nog verder ontwikkeld heeft, is slechts te beschouwen als aanhangsel daarvan.

Daar de practijk van lange jaren dezen toestand niet alleen heeft geschapen, doch ook heeft bestendig, zal het onjuist zijn een andere oplossing te zoeken. Integendeel, het komt mij voor, dat de regeering krachtig heeft mede te werken om den bestaanden toestand te handhaven, zelfs te versterken. Vandaar dan ook, dat men zich geheel dient te vereenigen met Art. 3 van het voorstel der commissie, die de macht over de notering, vrijwel geheel legt in handen van de beurzen, eigenlijk dus de Amsterdamsche. Om dezelfde reden dient men zich ook neer te leggen bij Art. 3c waarbij, met enkele uitzonderingen, slechts aan de beurzen het openbaar maken van noteringen wordt toegestaan.

Maar... waar de positie van de beurs, zoo belangrijk wordt versterkt en alles dienst te worden in het leven geroept, deze zeer sterk te houden, daar dient een rem te bestaan, en ook nu weer kan deze geen andere zijn dan de mogelijkheid van ingrijpen door den Minister van Financiën.

Geheel in deze lijn doorgaande kan ik mij dan ook niet vereenigen met het voorstel van de commissie (Art. 3a), die alleen dan den Minister van Financiën het recht geeft dwingend op te treden, wanneer „staatsbelang” in het spel is. Met den heer Stroeve (blz. 64) vraag ik mij af: Wat is „staatsbelang”? Wilselt dit begrip niet met elk Ministerie, en waarom is de toelating van de Dawesleening een staatsbelang? Vreesde de Minister wellicht oorlog als het beursbestuur de notering niet had toegestaan? Het komt mij voor, dat een dergelijke slecht omschreven beperking niet anders dan verwarrend werken kan.

Laat men erkennen, dat, bij het vrijwel monopolistisch karakter, dat de Amsterdamsche beurs bij aanneming der wetswijziging verkrijgen zal, het wenschelijk is, dat de Minister van Financiën in moet kunnen grijpen, niet alleen wanneer het staatsbelang dit eischt, doch onder alle omstandigheden, die zich eventueel kunnen voordoen.

Een ander punt van beteekenis voor den Nederlandschen belegger is de emissie van leeningen waar van de beursnotering *niet is toegestaan*.

De commissie neemt het standpunt in, dat de uitsluiting van de beursnotering geen invloed hebben zal op den buitenlandschen debiteur, en dezen er niet toe zal brengen op grond daarvan een accoord aan te gaan met den Nederlandschen crediteur (blz. 35). Zij beroept zich daarbij op de millioenen Duitse leeningen, die toch hun weg in Nederland gevonden hebben, niettegenstaande de notering niet was toegestaan en concludeert „dat het desbetreffende besluit der Vereeniging voor den Effectenhandel bij ons belegend publiek weinig of geen weerklank heeft gevonden” (blz. 34).

Is deze opvatting juist? Neen natuurlijk. De commissie toch ziet verschillende feiten over het hoofd.

Het belangrijkste is wel, dat het grootste gedeelte van het belegend publiek niets afwist en nog steeds niets afweet van uitsluitingen der notering. Wanneer de bankier of het effectenkantoor daar niet of slechts terloops over spreekt en als emissiehuis, de leening aanrijst, en wanneer het rentetype maar hoog genoeg is, kan men er verzekerd van zijn, dat steeds een aanzienlijk bedrag geplaatst zal worden. Ieder, die maar eenigszins op de hoogte is van de soorten van buitenlandsche effecten, die men in ons land aantreft, zal zich met verbazing afvragen, hoe het mogelijk is, dat dergelijke schuldpapieren hun weg naar ons land konden vinden. Het eenige antwoord daarop is „reklame, handige emissiehuizen en hooge rente”. Dat tientallen millioenen aan nieuwe Duitse leeningen, die niet aan de beurs genoteerd worden, toch nog in het bezit kwamen van Nederlandsche beleggers, is dus niet een bewijs, dat de uitsluiting bij ons volk geen weerklank heeft gevonden, doch alleen, dat zij niet voldoende op de hoogte is gebracht, dat de reklame doeltreffend is geweest, de emissiehuizen handig waren en het rentetype hoog.

Dit feit brengt ons echter tot de fout in onze wetgeving, dat leeningen, die van de beursnotering zijn uitgesloten, in Nederland geëmitteerd mogen worden.

De commissie geeft op als derde reden, die de regering dwingen kan om in te grijpen in de handelingen van het beursbestuur: „de instandhouding van het nationale vermogen”.

Dit vooropstellend; moeten wij het betreuren, dat de commissie niet tot de conclusie is gekomen, dat wil men het nationale vermogen, belegd in buitenlandsche waarden, in stand houden, het in allereerste plaats beschermd moet worden tegen ongeoorloofde handelingen van het buitenland.

De commissie schrijft verder (blz. 35) „dat het „vrijwel uitgesloten mag worden geacht, dat men in „Duitsland te eeniger tijd zou bezwijken voor de „pressie, die de Vereeniging door haar besluit in zake „het niet toelaten van Duitse fondsen tot de officiele notering had willen uitoefenen, om het land „alsnog te nopen tot onderhandelingen met zijn „buitenlandsche crediteuren.”

Zoals de commissie het stelt, vreezen ook wij, dat van toegeven door Duitsland als staat, geen sprake zal zijn. Geheel anders wordt het, wanneer men de vraag als volgt formuleert: of bij blijvende uitsluiting van wanbetalende staten, steden, enz. deze lichamen niet geneigd gevonden zullen worden — ieder voor zich — met Nederlandsche crediteuren tot een behoorlijk vergelijk te komen, wanneer daar tegenover staat, dat nieuwe leeningen dier staten, gemeenten en particuliere bedrijven daarna wel tot de beursnotering worden toegelaten. Wanneer de vraag aldus wordt gesteld dan mag men aannemen, dat de buitenlandsche debiteuren van eenig aanzien, wel voor een vergelijk zullen zijn te vinden.

Nog sterker zal de op hen uitgeoefende pressie zijn, wanneer ook bepaald wordt, dat zoolang de uitsluiting ter beurze wordt gehandhaafd, geen nieuwe

and mogen worden

Zoals de toestand op het oogenblik is, zal de uitgeoefende druk slechts ten halve zijn invloed doen gelden, omdat een onvoldoende wetgeving het mogelijk maakt, dat niettegenstaande de uitsluiting toch leeningen in ons land worden geplaatst. Het ergste zal deze leemte gevoeld worden *zoodra Rusland het Duitse voorbeeld gaat volgen*. Van de ruim duizend millioen aan Russische schulden, in Nederland geplaatst, komt alsdan niets terecht.

In de ons omringende staten is de toestand geheel anders, daar wordt de belegger door de eigen regering gesteund. Over het embargo, dat Engeland en Amerika op buitenlandsche leeningen kan leggen, sprak ik reeds. In Duitsland gaat de bescherming zelfs zoo ver, dat geen leeningen buiten Duitsland mogen worden geplaatst, zonder toestemming der Duitse regering, terwijl in Frankrijk geen buitenlandsch effect mag worden ingevoerd, zonder toestemming der regering. In die landen beseft men ten volle, dat het kapitaal van den kleinen bezitter, de groote kracht is van het land. Daar begrijpt men, dat de kleine belegger een bolwerk vormt tegen binnenlandsche woelingen en als dusdanig sterken steun van overheidswege verdient. Daar wordt het nationaal vermogen beschermd in het belang van Handel, Nijverheid en Industrie. Daar ziet men in, dat met het geld van den belegger, de arbeidsverschaffing kan worden verruimd.

In Nederland meent men, dat het hoogste wijsheid is, geen maatregelen te treffen tegen kapitaalvernietiging door het buitenland. Milliarden in het buitenland belegd, kunnen en zullen verloren gaan, zonder dat de uiterste kracht wordt ingespannen om dit te voorkomen.

Kan — vragen wij ons af — na invoering van wettelijke maatregelen van bescherming, de Nederlandsche belegger dan geen schuldbrieven meer kopen van uitgesloten leeningen? Zeker kan hij dat, door kopen op buitenlandsche beurzen, maar dit bezwaar is slechts zeer gering en valt in het niet, tegenover de voordeelen der bescherming.

Met klem dient er op te worden aangedrongen, dat de wetgever in de te wijzigen beurswet opneemt de bescherming van den belegger in buitenlandsche fondsen, dus:

„Tenzij door den Minister van Financiën anders „wordt bepaald, zullen buitenlandsche leeningen, „zoo lang deze door de effectenbeurzen van de notering „zijn uitgesloten, niet in Nederland mogen worden „geëmitteerd.”

De belangrijkste wijzigingen, die wij in de beurswet 1914 aangebracht wenschen, zijn hiermede door ons besproken. Rest nog slechts de bespreking van enkele punten van minder belang.

In Art. 3b. stelt de commissie voor, dat een ieder bevoegd is tegen „de niet-opneming van fondsen in de prijscouranten der beurzen” bij den Minister protest in te dienen. Uit deze redactie blijkt duidelijk, dat Nederlanders, die protest willen indienen tegen nieuwe leeningen van buitenlandsche lichamen, die hen ernstig benadeeld hebben, geen gehoor zullen krijgen.

De commissie verdedigt haar standpunt (blz. 37) door de vrees uit te drukken, dat een dergelijke bepaling, in het belang van beleggers, tot chicanes aanleiding zou kunnen geven. Wij vrouwen, dat de commissie bij nader inzien haar standpunt zal wijzigen. Zij maakt toch mogelijk, dat elke *buitenlandsche* firma, hoe ongunstig van reputatie ook, wel beroep heeft op den Nederlandschen Minister van Financiën, terwijl *Nederlanders*, die door dergelijke firma's bedrogen worden, bij voorkomende gelegenheid zich *niet* op den Nederlandschen Minister zouden kunnen beroepen. Ik kan niet aannemen, dat de commissie zoo *pro* buitenlander en *anti* Nederlander

zal zijn. Naar mijn opvatting brengt de billijkheid mede, dat *een ieder* beroep heeft op den Nederlandschen Minister, *zelfs* het buitenland. Voor chicanes behoeft men niet te vreezen, daar de minister of de door dezen ingestelde commissie wel krachtig genoeg zal zijn die af te weren.

Ten slotte moet de aandacht nog worden gevestigd op blz. 37 tweede alinea van het rapport, waar aangegeven staat, dat een hooger beroep rechtstreeks op de Regeering door de Commissie niet wenschelijk wordt geacht.

Mocht de Kamer bij de behandeling van deze wetswijziging zich op hetzelfde standpunt plaatsen, dan zal ons Art. ingelascht dienen te worden tusschen de Artikelen 3a en 3b van het rapport. In Art. 3b van de commissie zal dan in de 1e alinea de groote onbillijkheid dienen te vervallen, dat *wel de buitenlander*, die geld van Nederland vraagt, beroep heeft op den Minister; doch dat dit beroep *niet* is toegestaan aan eigen landgenooten, die door datzelfde buitenlandsche lichaam op de meest stuitende wijze benadeeld is. Hulp aan buitenlanders is goed, maar ten achterstelling van landgenooten is niet toelaatbaar.

Het belangrijkste uit het bovenstaande kort samenvattende krijgt men het volgende:

a. Met de commissie zijn wij van oordeel, dat aan den Nederlandsch-internationalen geldhandel zoo min mogelijk belemmeringen in den weg moeten worden gelegd.

b. Wij kunnen ons vereenigen met de opvatting van de commissie, dat de positie van de beurzen (de Amsterdamsche) dient te worden versterkt door *ten eerste* — slechts aan hen over te laten de noteering van fondsen in de prijscouranten van die beurs, *ten tweede* — zij slechts het recht hebben tot openbaarmaking dier prijscouranten, *ten derde* aan anderen te verbieden de koersen van tot de noteering toegelaten fondsen openbaar te maken, *ten vierde* te verbieden koersen openbaar te maken van niet in de prijscourant voorkomende fondsen.

c. In het belang van den Nederlandschen belegger en uit vrees, dat nieuwe Russische leeningen toch in Nederland zullen worden geëmitteerd, niettegenstaande zij van de beursnoteering zijn uitgesloten, achten wij de bepaling noodzakelijk, dat — tenzij door den Minister van Financiën anders bepaald, geen fondsen in Nederland mogen worden geëmitteerd, die van de beursnoteering zijn uitgesloten.

d. De beurzen krijgen door de bepalingen sub b en c een positie van vrij wel monopolistisch karakter. Als rem daarop dient aan den Minister van Financiën de bevoegdheid te worden verleend de opname tot en afvoering van de beursnoteering van elke leening, *welke ook*, te gelasten.

e. De rem sub d zal goede samenwerking verzekeren tusschen Regeering en beursbestuur en bankbesturen.

f. De Minister kan, zoo dit noodig mocht zijn, de bevoegdheid sub d overdragen op een commissie, bij Koninklijk besluit te benoemen.

Dr. D. J. HULSHOFF POL Sr.

HET SPAARWEZEN IN SURINAME.

Er is wel eens beweerd,¹⁾ dat het Surinaamsche volk niet spaarzaam is, of liever van nature niet geneigd is tot sparen, zelfs niet in dagen van ruime verdiensten. Moge dit tot zekere hoogte waar zijn geweest, dan is er toch op dat gebied veel verbetering te bespeuren. Het zou juist zijn om te zeggen, dat het Surinaamsche volk geneigd is gemakkelijk geld uit te geven. Dat men wel een zekere spaarzucht heeft, bewijst het feit, dat het streven van de meesten is om zooveel te sparen, dat men eigen huis en erf kan kopen (zij het met een hypotheek), waarvan het gevolg is, dat duizenden, zelfs uit den eenvoudigen stand,

eigenaars zijn van huis en erf. Dat bezit is zijn grootste streven.

De gelegenheid tot sparen uit te breiden, verdient ongetwijfeld aanmoediging en waardeering.

De eerste poging om den spaarzin te bevorderen, waarvan melding wordt gemaakt,²⁾ is de spaarbank door de Maatschappij van Weldadigheid opgericht. Deze Maatschappij werd opgericht op 28 November 1827 en verliep geheel. Men vindt aangeteekend, dat haar spaarbank in December 1858 een fonds bezat van f 23.833,91. Deze spaarbank hield in 1872 op te bestaan. Eerst zeven jaren later richtte het Koloniaal Bestuur bij resolutie van 13 Augustus La A. No. 29 een spaarbank op. De Koloniale Postspaarbank werd opgericht bij verordening van 11 Juli 1903 (G. B. No. 44). Zij trad in werking op 1 April 1904, op welken datum de Koloniale Spaarbank in liquidatie ging. Het aantal inleggers bedroeg toen 7296 met een saldo tegoed van f 600.677,55. Eerst op 31 December 1913 was die liquidatie beëindigd. Elk jaar geeft de K.P.S. thans een afzonderlijk gedrukt verslag uit.

Op voorstel van den toenmaligen Inspecteur voor het Onderwijs, Dr. H. D. Benjamins, werd de schoolspaarbank gesticht. Sedert Mei 1882 werd op de scholen voor de kinderen de gelegenheid opgesteld om spaarpenningen te beleggen, waarvan druk gebruik werd gemaakt, vooral de eerste jaren. Het aantal schoolspaarbankboekjes en het gespaarde bedrag neemt nu echter af. Tegen 1668 inleggers met een bedrag van f 8.222,05 in 1916, bedroeg dit in 1926 slechts 344 met een som van f 1.060,33. Ook het saldo tegoed dier boekjes, dat in 1921 op 1498 boekjes nog f 6.943,37 bedroeg, verminderde in 1926 tot 694 boekjes met een saldo van f 3.906,38, ofschoon in 1921, om het sparen te bevorderen, spaarbusjes voor de scholieren werden aangeschaft.

Naast de Koloniale Postspaarbank — een landsinstelling — verzezen er nog in den loop der jaren andere instellingen, waar gelegenheid tot sparen werd gegeven. Zoo noemen wij de Roomsche-Katholieke spaarvereeniging „Gerardus Majella”, op 1 November 1908 opgericht. Deze staat onder toezicht van een geestelijk raadsman. Het sparen bij deze groep wordt o.a. aangemoedigd, door het uitloven van een prijs aan de(n) grootste(n) spaarder. Blijkens haar 19de jaarverslag op 8 Nov. jl. uitgebracht, is gedurende haar bestaan gespaard f 320.013,95 en gelicht f 285.298,81. Het overschot van f 34.715,14 is op de Kol. Postspaarbank belegd. Deze vereeniging telt 1006 leden. Ook de welbekende firma C. Kersten & Co. volgde door aan haar handelszaak een spaarbank te verbinden, waarvan druk gebruik wordt gemaakt. Zij geeft een hogere rente dan de Koloniale Postspaarbank. Ook zijn de formaliteiten veel gemakkelijker dan bij het Gouvernement (evenals bij de Nutsspaarbank in Nederland), hetgeen het voor de bevolking aantrekkelijker maakt.

In 1918 vestigde zich de Amsterdamsche Spaarkas in Suriname, welke een geweldig succes had te boeken en honderden deelnemers kreeg, die op een gemakkelijke wijze kleine bedragen op zijde konden zetten. De grootere winst dan bij de Koloniale Postspaarbank, die de A. S. in het vooruitzicht stelde, is door de uitkeering bewezen. Bovendien was men bij overlijden voor een flinke uitkeering, anderhalfmaal het gestorte bedrag, gewaarborgd.

Alvorens thans het jaarverslag van de Koloniale Postspaarbank over 1926 te behandelen, willen wij nog op enkele punten wijzen.

In 1920 en 1921 werden belangrijke bedragen aan duurtetoelagen aan personeel in overheidsdienst uitgekeerd. Deze uitkeeringen werden niet geleidelijk, eens per maand, uitgekeerd (later wel), maar plotseling op zekere tijdstippen, zoodat sommigen aanzienlijke bedragen in handen kregen, waarvan een gedeelte naar de spaarbankboekjes verhuisde. Later,

¹⁾ Armöede en Armeenzorg door H. Buiscool, Predikant der Hervormde Gemeente van Paramaribo, 1911.

²⁾ Encyclopaedie van Ned. W. I., blz. 455, 579.

toen de uitkeeringen regelmatig en tegelijk met de traktementen werden uitbetaald, belette de hogere levensstandaard zooveel op zijde te zetten als bij de uitkeering van een groote som ineens, over een verloopentijdvak, dat achter den rug was. De spaarinstellingen hebben daarvan alle de voordeelen gehad, maar zij waren slechts tijdelijk. Bij de bespreking van de Koloniale Spaarbank zal men dat straks ook opmerken.

Een ander punt is de overschrijving van gelden door de Koloniale Postspaarbank op de Rijksspaarbank in Nederland. Toen de waarde van de Surinaamsche gulden daalde, met andere woorden de wisselkoers op liep tot zelfs 107, maakten velen in Suriname gebruik van de Spaarbank, om, bij hun vertrek uit de kolonie, gelden te doen overschrijven naar Nederland, zonder van dien hoogen wisselkoers nadeel te lijden, aangezien de overboeking à pari geschiedde. Men heeft de autoriteiten dit min of meer speculatieve karakter van de spaarbank verweten en ongetwijfeld zal de Surinaamsche Bank niet hebben nagelaten op dit euvel te wijzen. De grootste overschrijvingen hadden plaats in 1922, 1923 en 1924. Was de overschrijving in de jaren 1911/6 gemiddeld ongeveer f 26.500 per jaar, in de jaren daarna liep het op tot ruim 33.000 en 38.000 gulden, om ten slotte in 1923 het hooge bedrag van f 125.000 te bereiken. Aan het gebruik van de spaarbank tot kosteloze overmaking (want misbruik kan men het niet noemen, immers de gelegenheid bestond en men maakte derhalve van die aangeboden gelegenheid gebruik) werd een einde gemaakt door van 1925 af het koersverschil in rekening te brengen. Doch feitelijk bestaat hetzelfde stelsel onder den naam van delegatie van gelden van ambtenaren en officieren, voor wie het Gouvernement, zonder kosten, een deel van hun inkomsten in Nederland laat uitbetalen, zoodat zij niet van de Surinaamsche Bank of postkantoor gebruik behoeven te maken en zodoende de koersverschil ontlopen. Wanneer wij straks de Koloniale Postspaarbank zullen behandelen, zal men ontwaren, dat al deze voorgaande verhoogde inleggingen, feitelijk aan het algemeene beeld slechts weinig afbreuk hebben gedaan.

Nog moet worden vermeld, dat de Surinaamsche Bank eenige jaren geleden een rekening met rente-deposito opende (tevorens werd op gelden à deposito geen rente vergoed). Het creditsaldo wees op 31 December 1923 aan f 81.042,77 tegen f 93.625,— het jaar tevoren. De instelling van deze rentevergoeding, in 1922 beperkt tot een maximum van f 3.000,— deed, volgens de Directie van die Bank niet het gewenschte doel bereiken, nl. „kleine beleggers, die geen dadelijk emplot voor eenig overgespaard geld hebben; de gelegenheid te openen hunne spaarpenningen uit te zetten op eenigszins langen termijn”. De regeling werd met ingang van 15 Februari 1924 ingetrokken.

Het over het jaar 1926 verschenen verslag van de Koloniale Spaarbank geeft ons aanleiding over de resultaten een en ander mede te deelen en daaraan een beschouwing vast te knopen over het tienjarig tijdvak 1917—1926, verduidelijkt door eenige tabellen.

Het blijkt dan, dat het aantal inleggers op 1000 zielen der bevolking (zonder Boschnegers en Indianen) is achteruitgelopen van f 84,49 in 1917 tot f 71,50 in 1926. Het hoogste cijfer gaf 1920 aan met f 86,22. Ook het gemiddeld bedrag van het tegoed op elk boekje daalde van f 123,12 in 1917 tot f 120,— in het afgelopen jaar. In aanmerking nemende, dat de bevolking van ruim 92.000 in 1917 steeg tot bijna 123.000 in 1926, is het resultaat beneden de verwachtingen gebleven. Ongetwijfeld speelt de mindere welvaart der bevolking en de slechte economische toestand daarbij de hoofdrol. Ofschoon, zooals medegedeeld, vele andere gelegenheden tot sparen in Suriname zijn verzezen, mag men veilig aannemen, dat de resultaten van de Postspaarbank, als de grootste, den doorslag geven:

Het trekt de aandacht, dat het bedrag der inleggingen de laatste jaren aanmerkelijk is achteruitgelopen, nadat dit in de jaren 1919 en 1920 aanzienlijk was vooruitgegaan en in dat laatste jaar bijna dubbel zoo groot was als het afgelopen dienstjaar. Het gespaarde bedrag bereikte in 1926 niet veel meer dan in 1907 en 1915. Stond daartegenover weliswaar, dat ook minder werd opgenomen dan in de daarvoorafgaande jaren, zoodat het eindsaldo, waarover de spaarbank op 31 December 1926 beschikte, niet bijzonder was achteruitgegaan, dan blijft het een ongunstig verschijnsel, dat er minder werd gespaard. In 1917 bereikte het bedrag van het tegoed voor het eerst het cijfer van een millioen en om dat bedrag is het blijven schommelen tot vandaag. In het tijdvak 1917—1926 waren er 6 jaren, waarin meer gelicht dan gestort werd.

Het overzicht II leert ons, dat het aantal inleggers: Surinamers, Europeanen en overigen, niet noemenswaardig is toegenomen, gezien het feit, dat de bevolking sedert 1920 bijna een derde vooruitging. Hetzelfde kan van de Britsch-Indiërs worden gezegd. Was het bedrag tegoed van de laatstgenoemde groep in de jaren 1920 en 1926 ongeveer gelijk, dat van de groep, die ik maar Surinamers zal noemen, daalde belangrijk, hetgeen mede blijkt uit het gemiddeld bedrag tegoed.

De Koloniale Spaarbank geeft slechts 2,4 pCt. rente. Als men nagaat, dat zij zelf een veel grooter winst kan boeken — waarover later — zelfs nu 6½ pCt. aan hypotheekrente ontvangt, dan kon men slechts toejuichen, dat de toenmalige Gouverneur den rentestandaard bracht op 3 pCt. bij Besluit van 8 November 1922 (G. B. No. 87). Deze maatregel kon de goedkeuring van het moederland niet verkrijgen en de Minister van Koloniën gelastte intrekking van dat Besluit, hetgeen geschiedde bij Besluit van 11 November 1924, met ingang van 1 December d.a.v. (G. B. No. 86).

In 1922 kwamen de malversatiën van een ambtenaar op het Immigratiedepartement aan het licht, waardoor bleek, dat van spaarpenningen van inleggers, de Koloniale Postspaarbank met een som van f 73.936,25 was benadeeld (behalve een som ten nadeele van het Immigratiefonds van f 65.846,47). De toegebrachte schade werd ingevolge de verordening van 11 Juli 1903 (G. B. No. 44) aan de inleggers vergoed.

Ook deze Spaarbank is niet ontkomen aan groote waardewijziging harer effecten. Ieder jaar komt sedert geruimen tijd op de balans een aanzienlijke post voor, welke de waardewijziging op het einde des jaars weer geeft. Deze bedroeg in:

1915	f 119.327,31	1920	f 127.273,47
1916	„ 47.202,52½	1921	„ 82.245,68½
1917	„ 58.323,49½	1922	„ 26.207,98
1918	„ 75.511,48½	1923	„ 18.594,51
1919	„ 143.436,79½			

Voor het eerst in 1924 komt die kwade post niet meer voor en kan men een voordeelig verschil aanwijzen van f 8.281,99. In 1925 beliep de stijging zelfs f 36.910,72½. In 1915 had de Koloniale Spaarbank een reserve van f 30.450,57½ op haar balans. Daarna hield dat op tot 1924. Het moest worden gebruikt om het verlies aan waardewijziging der effecten te dekken. Ook de winst welke de spaarbank maakte, werd door die waardewijziging verzwolgen. De winst bedroeg in:

1915	f 12.268,48	1920	f 14.443,93½
1916	„ 12.297,24	1921	„ 12.903,22½
1917	„ 12.492,49	1922	„ 21.609,89
1918	„ 14.735,82½	1923	„ 11.023,97
1919	„ 14.787,12½			

De winst van 1924 is voor het eerst op de reserve teruggebracht, nl. 20.350,37½ evenals de volgende jaren 1925 : f 59.291,73½ (waaronder begrepen is de stijging der effecten van f 36.910,72½). De winst in 1926 bedroeg f 34.147,02. Door deze overbrenging

OVERZICHT I.

Jaar.	Boekjes in omloop einde des jaars.	Bevolking.	Tegoed.	Aantal inleggers op 1000 zielen.	Gemiddeld tegoed op elk boekje.	Aantal inleggingen.	Totaal der inleggingen.	Aantal terugbe- talingen.	Totaal der terug- betalingen.
1917	11892	92284	f 1.004.725	84.49	f 123.12	9908	f 576.052	6500	f 442.218
1918	12211	94089	„ 1.017.529	83.25	„ 129.78	9832	„ 607.187	7008	„ 615.409
1919	12805	94930	„ 1.097.467	85.70	„ 134.89	11220	„ 714.272	6863	„ 654.371
1920	13382	94930	„ 1.153.805	86.22	„ 140.91	12977	„ 834.922	6994	„ 799.263
1921	13986	107723	„ 1.080.785	77.28	„ 129.83	12549	„ 786.308	7422	„ 883.092
1922	14444	111883	„ 1.067.942	73.94	„ 129.10	10835	„ 623.887	7231	„ 706.488
1923	14427	112818	„ 1.054.654	73.19	„ 127.89	8842	„ 622.893	7108	„ 691.453
1924	14295	116058	„ 1.046.608	73.21	„ 123.17	8659	„ 586.733	7296	„ 624.173
1925	14687	119926	„ 1.103.251	75.11	„ 122.47	9621	„ 554.565	6163	„ 519.938
1926	14758	122982	„ 1.055.179 rond	71.50	„ 120.—	9081	„ 438.030 rond	6715	„ 508.108 rond

OVERZICHT II.

Jaar	Aantal Inleggers naar den Landaard.					Bedrag van het tegoed naar den Landaard.					Gemiddeld bedrag tegoed naar den Landaard.				
	B. I.	N. I.	S.	O.	E.	B. I.	N. I.	S.	O.	E.	B. I.	N. I.	S.	O.	E.
1917	2694	41	8312	480	229	f 264.957	f 3.366	f 570.587	f 28.657	f 59.704	f 98,36	f 89,42	f 68,65	f 59,70	f 260,72
1918	2708	40	8583	487	252	214.845	5.166	611.152	30.097	67.085	79,33	129,17	71,20	61,80	266,21
1919	3068	44	8830	513	207	318.959	3.313	607.608	44.842	53.648	103,96	75,30	68,81	87,41	210,86
1920	2917	48	9549	525	192	303.362	7.238	688.460	42.186	33.678	104,—	150,80	72,09	80,36	175,40
1921	2900	53		10889		230.512	10.283		767.423		79,48	194,03			74,45
1922	3044	58		11196		269.745	3.688		736.625		88,62	63,60			70,46
1923	2995	62		11226		282.323	7.356		701.924		94,27	118,65			62,53
1924	2980	55		11116		250.947	8.387		724.844		84,02	152,49			65,20
1925	2945	54		11542		295.574	4.730		740.032		100,37	87,60			64,11
1926	3058	57		11535		305.714	7.205		670.707		99,97	126,41			58,14
						rond			rond						

B. I. = Britsch-Indiërs. N. I. = Nederl.-Indiërs. S. = Surinamers. O. = Overigen. E. = Europeanen.
Van 1921 af zijn de drie laatste samengetrokken.

naar de reserve, staat die post thans hoog: f 113.789,13.

Tengevolge hiervan is de positie van de bank krachting, maar een wijzere politiek zou naar mijne meening zijn, dat de rentevoet verhoogd werd, hetgeen zonder eenig bezwaar kan. Voor hypotheeken wordt gemakkelijk een rente van 8 pCt. gemaakt.

Hetzelfde verschijnsel waarop ik boven wees, nl. de mindere spaarzaamheid van den Creool, teekent zich eveneens af in Britsch-Guyana. Uit het jaarverslag van 1926 uit die Kolonie teken ik aan, dat deze bevolkingsgroep in 1926 een bedrag van \$ 90.619,50 minder aanwees aan spaargeld, dat is ongeveer f 225.000, terwijl daarentegen bij de Britsch-Indiërs de mindere som slechts \$ 6.744,85 bedroeg, d.i. bijna f 17.000. In die kolonie nam het spaargeld van Chineezen en Portugeezen toe, onderscheidenlijk met f 10.000 en f 12.000. Het meest opmerkelijke, zegt het verslag, is, dat van het totaal bedrag aan spaargelden bij de spaarbank gestort \$ 936.109,35 of f 2.340.272, bijna 50 pCt., aan Britsch-Indiërs behoort, waar tegenover staat een som van \$ 802.960,79 of f 2.007.400 aan Creolen, terwijl Portugeezen slechts een som van \$ 107.826,45 (f 269.565,—) en Chineezen \$ 35.149,39 (f 87.872,—) op hun naam hebben. Vermoedelijk gebruiken die groepen daar hun spaargelden voor handelsdoeleinden. Door versterking van het reservefonds wordt ook daar de geldelijke toestand van de bank verbeterd.

FRED. OUDSCHANS DENTZ.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. HET ECONOMISCHE PROGRAMMA VAN DE SOVJET-OPPOSITIE IN RUSLAND.

De heer Paul Olberg te Berlijn schrijft ons:

De bittere logica van de dictatuur heeft gewild, dat juist in de jubileummaand, terwijl het „Kreml”

het tienjarig bestaan van de Sovjetheerschappij vierde, de strijd in het Sovjetcommunisme de scherpste vormen aannam. In de „glorierijke” Novembermaand van dit jaar zijn de organisatoren van de Bolsjewistische revolutie, die tot voor kort nog de erkende leiders van het communisme waren, buiten de communistische partij gesloten en hebben zij hun eigen programma bekend gemaakt. („Plattform der Russischen Opposition”, uitgave „Fahne des Kommunismus”, Berlijn 1927). Oorspronkelijk hebben 13 leden van de centrale commissie en van de centrale contrólecommissie hun programma aan het „Politbüro”, de hoogste politieke instantie van de Sovjet-Unie, aangeboden. De publicatie werd echter in Rusland verboden; de linksche oppositie zag zich daarom genoodzaakt van de drukpersvrijheid van het democratische Duitsland gebruik te maken.

Het „programma” beperkt zich niet alleen tot een critiek op de bestaande toestanden, doch stelt daar tevens een reeks positieve eischen tegenover. Voor degenen, die zich een denkbeeld trachten te vormen van de huidige toestanden in Rusland, is het critische gedeelte uiteraard van meer belang. Het bevat waardevol feitenmateriaal, dat door personen bijeengebracht en bewerkt is, die om zoo te zeggen nog tot gisteren op verschillende leidende posten in de Sovjetunie stonden en die daarom van de binnenlandsche toestanden van het land volkomen op de hoogte zijn. Ditmaal kunnen de officieele bolsjewistische publicisten de feiten niet terugwijzen met de simpele bewering, dat het hier gaat om een „eenzijdige, lasterlijke emigrantencritiek”, zooals zij anders doen, wanneer een critisch onderzoek van de Sovjetrepubliek in het buitenland verschijnt.

Wat het critische gedeelte betreft, vallen den buitenstaander voornamelijk twee dingen op. In de eerste plaats de klacht over de slechte sociale toestanden en het welvaartstekort bij een groot gedeelte der bevol-

king en in de tweede plaats de toenemende invloed van het particulier bedrijf, dat met de beginselen van het communistisch dogma in een onverzoenlijke tegenstelling staat.

Tot staving van onze bewering zullen wij ons in hoofdzaak beperken tot het geven van citaten. Beginnen wij met den landbouw:

„De verpachting van den grond neemt van jaar tot jaar steeds' groteren omvang aan. Als pachters treden daarbij hoofdzakelijk boeren met grootgrondbezit op, die de productiemiddelen in hun handen hebben.” (pagina 20)

„In plaats dat machines en credit als hevel voor het communisme dienen, geraken deze door de bank in handen van de „Kulaken” en de rijken en ondersteunen de uitbuiting van de landarbeiders en de arme en zwakkere boeren in het middenbedrijf.” (pagina 20)

Zeer treffend teekent de oppositie de tegenwoordige sociale en economische structuur van Rusland als volgt:

„25.000.000 kleine boerenbedrijven vormen de bron van de kapitalistische stroomingen. De boven deze massa uitkomende groep van de „Kulaken” verwerkelijkt het proces van de oorspronkelijk kapitalistische accumulatie en ondermijnt de positie van het socialisme.” (pag. 7)

Over den treurigen toestand van de landarbeiders, die een getal van bijna 3½ miljoen bereiken, (met hun huisgezinnen zijn het tien miljoen menschen, wier bestaan op loonarbeid berust), lezen wij o.a. het volgende:

„Slechts 20 pCt. van de landarbeiders zijn lid van de vakvereniging. Met de registrering van looncontracten is nauwelijks begonnen. Het loon van de landarbeiders is gewoonlijk lager dan het van overheidswege vastgestelde minimum, (dat lager is dan het bestaansminimum. P. O.) en dit lage loon treft men zelfs heel vaak aan in de overheidsbedrijven. Het reële loon bedraagt gemiddeld niet meer dan 63 pCt. van het loon van vóór den oorlog. De arbeidsdag is zelden minder dan 10 uur, in het meerendeel van de gevallen is het practisch niet begrensd. Het loon wordt onregelmatig en met zeer groote vertragingen uitbetaald.” (pagina 12)

Even hopeloos en treurig is het met den „socialistischen opbouw” en met den toestand van de arbeiders in de stad gesteld. Tot dusver bevredigt de consument meer dan 50 pCt. van zijn behoefte uit handen van de particuliere kapitalisten. Zeer aanzienlijk is de rol van de kapitalisten in de industrie. De particulier kapitalistische industrie omvat 40 pCt. van de geheele industrie. Het geheele economische proces van het land voltrekt zich in hooge mate abnormaal. Woordelijk zegt het „programma”:

„Het chronisch achterblijven van de industrie, evenals van het transportwezen, de electricatie en het bouwbedrijf bij de eischen en de behoeften van de bevolking en het maatschappelijk systeem van de U.S.R.R. in zijn geheel, dwingt het economisch leven in een keurslijf, vermindert de opbrengst en den export van de landbouwproducten, beperkt den invoer tot het uiterste, drijft kostprijzen en prijzen in de hoogte, scheidt een labiliteit van de Tschervonez, remt de ontwikkeling van de productieve krachten, vertraagt den groei van den materiëelen welstand van het proletariaat en van de boerenbevolking, voert tot een bedenkelijke toeneming van de werkloosheid, tot slechtere woningtoestanden, ondergraaft de aaneensluiting van industrie met landbouw en verzwakt de weerbaarheid van het land.” (pagina 25)

Nog steeds leidt de massaconsumptie aan gebrek aan goederen en aan hooge prijzen. Weliswaar werd in de laatste jaren een groote campagne voor prijsverlaging gevoerd. De resultaten van al deze maatregelen zijn echter bijna nihil. Want:

„Bij een chronisch gebrek aan goederen voert de zuivere, bureaucratisch ongeschikte verlaging van de groothandelsprijzen, daar zij in de meerderheid van de gevallen niet tot den arbeider en den boer doordringt, tot een verlies van honderden miljoenen roebel voor de staatsindustrie. Het hieruit ontstaane verschil tusschen groothandels- en detailprijzen is in het bijzonder bij den particulieren kapitalist zoo verbaasend groot, dat het, bij een juiste politiek, de mogelijkheid biedt, een deel van de winsten van den tusschenhandel in handen van de staatsindustrie te houden.” (pag. 25)

Een vernietigende en ten volle gerechtvaardigde critiek geeft de oppositie over het staatsmonopolie van brandewijn. Dit experiment wordt als een volkomen mislukking gekenschetst.

„De staatsindustrie verliest aan brandewijn niet minder dan het staatsbudget uit de brandewijninkomsten ontvangt en dat eenige keeren meer dan de industrie zelf uit het budget ontvangt.” (pag. 30)

In de donkerste kleuren schildert het „programma” den toestand van de arbeidersklasse. Als voorwaarde voor de verhooging van het loon wordt steeds de eisch van grotere arbeidsintensiteit gesteld. Kenmerkend is echter, dat het uitgavenbudget van een arbeidersfamilie sedert 1924/25 teruggeloopt is.

„De stijging van de huurprijzen dwingt tot het verhuren van een deel van de woonruimte. De werklozen komen direct of indirect ten laste van het budget der arbeiders. Dit budget wordt eveneens aangetast door de snel toenemende consumptie van spiritualiën.” (pag. 11)

De woningtoestanden van de arbeiders in de steden zijn beneden alle critiek.

„De arbeiders van de grootste industriesteden zijn dat deel van de bevolking, dat met betrekking tot de woningtoestanden er het slechtst aan toe is.” (pag. 12)

De werkloosheid neemt voortdurend toe.

„Het aantal werklozen groeit onvergelykbaar sneller dan het algemeene getal van de werkzame arbeiders.” (pag. 13)

De werkloosheidsondersteuning is buitengewoon gering. De medezeggenschap of de z.g. arbeidersdemocratie is een zuivere fictie. De verhouding tusschen de bedrijfsleidingen en den arbeidersraad is van den geest van wantrouwen doordrongen. Het aantal conflicten neemt onophoudelijk toe. De bedrijfsleiding heeft onbeperkte macht in de bedrijven.

„Aanneming en ontslag van arbeiders berusten in werkelijkheid geheel alleen bij het bestuur.” (pag. 13)

De hier weergegeven uitlatingen van de oppositie berusten op officieele onderzoeken en publicaties van de Sovjet. Tegelijkertijd wordt van communistische zijde duidelijk datgene bevestigd, wat onbevooroordeelde, niet communistische studiën reeds sedert jaar en dag vastgesteld hadden, doch dat door de regeerende partij van de Sovjet-Unie steeds hardnekkig bestreden wordt. Helaas eindigt met de critiek ook het positieve deel van het „programma”, want aan de praktische voorstellen en hervormingen van de oppositie ontbreekt iedere werkelijke basis.

Voor zoover de eischen van de oppositie den economischen toestand van de arbeidersklasse betreffen, blijven zij bij vrome wenschen of eenvoudige demagogische oplossingen, die slechts tot doel kunnen hebben de arbeiders voor hen te winnen.

Op agrarisch gebied eischt de oppositie, dat men een eind zal maken aan de verdere ontwikkeling van het welgestelde deel der boerenbevolking. De verpachting van den bodem en arbeid in loondienst zullen krachtadig moeten worden beperkt. De belastingpolitiek, zooals trouwens de geheele landbouwpolitiek, zal uitsluitend op het belang der arme boeren en landarbeiders moeten worden ingesteld.

Helaas is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat het centrale comité van de communistische partij op politieke gronden niet ongeneigd is de eischen van de oppositie op het gebied van den landbouw geheel of gedeeltelijk over te nemen in de hoop zoodoende de beschuldiging te ontzenuwen, dat zij de belangen van de rijke boeren al te sterk zou ontzien. Deze gezindheid komt in de resolutie van het centrale comité van 20 October 1927 („Prawda” van 23 November 1927) duidelijk tot uitdrukking.

Intusschen kan men slechts hopen, dat aan dergelijke plannen geen uitvoering wordt gegeven; een terugkeer tot het oorlogscommunisme op het platteland zou de ernstigste gevolgen voor de geheele Russische volkshuishouding met zich mede kunnen brengen.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN DECEMBER 1927.

Staatsleeningen	f	5.687.500,—	
zijnde:			
<i>Zuid-Amerika</i>			
Rep. Peru \$ 2.500.000			
6 % buit. Sinking			
Fund Goud-obl. à 91 % f		5.687.500	
Prov. en Gemeentelijke Leeningen..	"	2.455.562,50	
zijnde:			
<i>Nederland</i>			
Gemeente Apeldoorn			
f 1.440.000 4½ % obl. à			
97½ %	f	1.400.400	
Gemeente Helmond			
f 1.085.000 4½ % obl. à			
97½ %	f	1.055.162,50	
Hypotheekbanken	"	724.250,—	
zijnde:			
<i>Nederland</i>			
<i>Aandeelen</i>			
N. V. Dordrechtsche Hypotheekbank f 250.000			
à 155 % ¹⁾ (waarop te storten 20 %)	f	77.500	
<i>Pandbrieven</i>			
Geldersche Hypotheekb. f 650.000 5 % pandbr.			
à 99½ %	f	646.750	
Industriele Ondernemingen	"	8.082.775,—	
zijnde:			
<i>Nederland</i>			
<i>Aandeelen</i>			
N. V. Van den Bergh's Fabrieken f 2.000.000			
cert. v. aand. A à 175 % f		3.500.000	
Biscuitfabr. „Victoria” f 225.000 aand. à 160 % f		360.000	
Haagsche Automobiël Mij f 100.000 aand. A à 100 %	f	100.000	
N. V. Hengelosche Electr. en Mechan. Apparaten Fabriek (Heemaf) f 2.000.000 7 % pref. aand. à 107 %	f	2.140.000	
N. V. Kon. Pharm. fabr. v/h Brocades Stheeman & Pharmacia f 381.000 aand. à 115 %	f	438.150	
Olieraffinaderij „Zuylen” f 54.000 aand. à 100 % f		54.000	
	f	6.592.150	
<i>Vereenigde Staten</i>			
<i>Aandeelen</i>			
Mc. Keesport Tin Plate Company 10.000 gew. aand. zonder nomin. waarde à \$ 59⅞	f	1.490.625	
Handelsondernemingen	"	500.000,—	
zijnde:			
<i>Afrika</i>			
<i>Aandeelen</i>			
Nieuwe Afrikaansche Handelsvenn f 500.000 6 % cum. pref. winstd. aand. à 100 %	f	500.000	
Thee-ondernemingen	"	280.000,—	
zijnde:			
<i>Nederlandsch-Indië</i>			
<i>Aandeelen</i>			
Landbouw Mij „Pasir Kananga” f 140.000 aand. 2e serie à 200 % f		280.000	
Diverse Cultuurondernemingen	"	400.000,—	
zijnde:			
<i>Afrika</i>			
<i>Aandeelen</i>			
Cultuur Mij „Gazi” f 400.000 aand. à 100 % f		400.000	
Totaal	f	18.130.087,50	

¹⁾ Inschrijvingskoers voor aandeelhouders; vrije inschrijving à 180 %.

Totaal der emissies in Januari	f	35.079.000,—
Februari ..	"	48.089.825,—
Maart	"	44.212.687,50
April	"	30.640.692,50
Mei	"	73.681.545,—
Juni	"	65.618.045,—
Juli	"	45.078.750,—
Augustus ..	"	46.297.500,—
September..	"	48.867.825,—
October ..	"	70.318.242,50
November ..	"	35.678.900,—
December ..	"	18.130.087,50

Algemeen Totaal

Voorts werd in de afgelopen maand hier te lande de inschrijving opengesteld op 8 % cum. pref. en gewone aandelen Venezuela Telephone and Electrical Appliances Co. à 105 % en op de volgende obligatieleningen:

	Guldens	Rente-voet	Emissie-koers
Parochie H. Urbanus, Ouderkerk (conversie)	270.000	5 %	99½ %
Clemens Hofbauer Hilswerk te Belcke	150.000	7½ %	99½ %
E. E. Z. Ursulinen te Budapest..	240.000	7½ %	97 %
Kerkbestuur van de H. Agatha te Zandvoort	150.000	5 %	98½ %
Congregatie van het Allerheiligste Sacrament	165.000	6½ %	99½ %
Pauselijk Liefdewerk van den H. Apostel Paulus	750.000	5 %	99¾ %
Bouwvereniging van het Herz Jezu te Lindlar	125.000	7 %	100 %
E. E. P. P. Redemptoristen te Warschau	125.000	8 %	98 %
Parochie van den H. Paulus te Göttingen	120.000	7½ %	99¾ %

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

	OCTOBER	1925	1926	1927		
Inlagen	f	9.927.890	f	9.791.329	f	10.385.323
Terugbetalingen ..	"	10.857.222	"	10.881.439	"	10.989.295
Tegood der inleggers op ultimo	"	303.236.785	"	312.552.911	"	321.690.695
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	"	41.892.200	"	41.945.450	"	42.146.200
Spaarbankboekjes:						
Aantal nieuw uitgegeven		10.296	10.463	10.649		
Aantal geheel afbetaald		8.085	6.852	7.055		
Aantal in omloop op ultimo		1.981.947	2.008.865	2.041.063		

POSTOHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden guldens).

	November 1927		November 1926	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o	128.524		119.191	
Bijschrijvingen	1.477.151	408.080	1.230.644	397.048
wegens:				
a. Stortingen	629.277	105.992	522.720	102.333
b. Overschrijvingen:				
1. van andere rek.	847.776	280.006	707.827	278.652
2. van Ned. Bank.	98	22.082	97	16.030
c. And. onderwerpen				31
Afschrijvingen	973.619	411.016	859.183	403.070
wegens:				
a. Chèques	222.325	69.455	204.781	68.743
b. Overschrijvingen:				
1. van andere rek.	737.995	280.006	620.986	278.652
2. van Ned. Bank.	949	61.511	754	55.838
c. And. onderwerpen	12.350	45	32.662	36
Gezamenlijk tegood op ult ^o		86.161		85.091
Bedrag der belegging ¹⁾		69.188		57.378

¹⁾ Het bedrag, dat vroeger tegen vergoeding van rente aan de schatkist werd verstrekt, wordt tegenwoordig, voor zoover het nog niet voor vaste belegging is aangewend, te zamen met andere bedragen in rekening-courant met het Staatsbedrijf der posten en telegrafie begrepen en is daarom niet meer in het bedrag der belegging begrepen.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	October 1927		October 1926	
	In millioenen	Aantal	In millioenen	Aantal
Giro's (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 12.4	21.079	f 10.9	17.782
Girobetalingen aan particulieren	„ 15.8	76.455	„ 20.7	79.763
Geldomzet				
Ontvangsten	„ 4.6	6.826	„ 5.-	6.836
Betalingen	„ 6.9	28.985	„ 7.1	29.212
Part.rekeninghouders	„ 19.-	31.276	„ 18.8	28.373
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeed	„ 9.2	3.416	„ 8.4	2.938

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** betekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1927				1926		1914
	31 Dec.	26/31 Dec.	19/23 Dec.	12/17 Dec.	27/31 Dec.	28 D. 25/ 2 Jan. '26	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc. Prolong.	47/16-9/16	47/16-9/16	47/16-9/16	43/8-1/2	3 1/2	3 1/2-3/4	3 1/2-3/16
Londen Daggeld .. Partic. disc.	3-5 1/2	2 1/2-3 1/2	3-4 1/4	3-4 1/4	3-5 1/2	2 1/2-5 1/2	1 3/4-2
Berlijn Daggeld .. Partic. disc.	8-10	4 1/2-10	5 1/2-8 1/2	5 1/2-8 1/2	4 1/2-10	7-11	—
New York Call money Partic. disc.	5 1/2-3/4	5 1/2-3/4	4-5 1/4	4-1/4	5-6 1/4	6-1/4	1 3/4-2 1/2

1) Call money-koers van 30 Dec. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
27 Dec. 1927	2.47 3/8	12.07 1/8	59.12 1/2	9.73 1/2	34.60 1/2	100
28 „ 1927	2.47 1/16	12.06 1/8	59.06	9.73	34.59	100
29 „ 1927	2.47 1/8	12.07	59.06 1/2	9.73 1/2	34.58 1/2	100
30 „ 1927	2.47 5/16	12.07 1/8	59.04	9.74	34.60 1/2	100
31 „ 1927	2.47 7/16	12.07 1/8	59.04	9.74	34.60 1/2	100
2 Jan. 1928	2.47 7/16	12.08 3/8	59.04 1/2	9.74 1/2	34.61	100 1/8
Laagste d.w.1)	2.47 1/16	12.06 1/2	59.02	9.72	34.57	99 7/8
Hoogste d.w.1)	2.47 9/8	12.08 5/8	59.13	9.74 1/2	34.62	100 3/8
26 Dec. 1927	—	—	—	—	—	—
19 „ 1927	2.47 5/16	12.07 5/8	59.09 1/2	9.73 1/2	34.59 1/2	99 7/8
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	48.—	34.59	100

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave.

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
27 Dec. 1927	47.80	34.97 1/2	7.33	1.52	13.05 1/2	41.43
28 „ 1927	47.78 1/2	34.90	7.33	1.52 1/2	13.04 1/2	41.25
29 „ 1927	47.78 3/8	34.92 1/2	7.33	1.51	13.04 1/2	41.34 1/2
30 „ 1927	47.78	34.95	7.33	1.52	13.04 1/2	41.87
31 „ 1927	47.78	34.95	7.33	1.52	13.06 1/2	41.85
2 Jan. 1928	47.79	34.97 1/2	7.34	1.52 1/2	13.08	42.28
Laagste d.w.1)	47.75	34.85	7.31	1.47 1/2	13.02 1/2	41.15
Hoogste d.w.1)	47.82 1/2	35.02 1/2	7.36	1.55	13.10	42.50
26 Dec. 1927	—	—	—	—	—	—
19 „ 1927	47.76 1/2	34.97 1/2	7.34	1.52 1/2	13.42 1/2	41.28
Muntpariteit	48.—	35.—	*)	48.—	48.—	48.—

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors *)	Buenos-Aires 1)	Mon-treal 1)
27 Dec. 1927	66.85	66.35	65.87 1/2	6.23	105 3/4	2.47 1/8
28 „ 1927	66.83	66.30	65.80	6.22 1/2	105 3/4	2.46 3/4
29 „ 1927	66.82 1/2	66.30	65.80	6.23	105 3/4	2.46 9/16
30 „ 1927	66.80	66.32 1/2	65.82 1/2	6.23	105 3/4	2.46 7/8
31 „ 1927	66.72 1/2	66.32 1/2	65.82 1/2	6.23	105 3/4	2.47
2 Jan. 1928	66.75	66.37 1/2	65.90	6.23 1/2	105 3/4	2.47
Laagste d.w.1)	66.60	66.25	65.70	6.21	105 3/4	2.46 1/2
Hoogste d.w.1)	66.85	66.40	65.90	6.26	106	2.47 1/4
26 Dec. 1927	—	—	—	—	—	—
19 „ 1927	66.80	66.35	65.85	6.23	105 3/4	2.47 3/16
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/4	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 2 Januari 1928 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
<i>Europa.</i>				
Londen *)	£	12.10 1/2	12.08 1/8	4 1/2
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.04 1/2	7
Parijs *)	100 Franc	48.—	9.74 1/2	4
Brussel *) §)	100 Belga	34.59	34.61	4 1/2
Luxemburg	100 Franc	48.—	6.91 1/2	—
Zürich *)	100 „	48.—	47.79	3 1/2
Praag	100 Kronen	50.41 1)	7.32 1/2	5
Weenen *)	100 Schilling	35.—	34.97 1/2	6 1/2
Boedapest	100 Pengö	50.41 1)	43.30	6
Boekarest	100 Lei	48.—	1.52 1/2	6
Sofia	100 Leva	48.—	1.78	10
Belgrado	100 Dinar	48.—	4.36	6
Stamboel	Turksch £	10.93	1.28 1/2	—
Athene	100 Drachme	48.—	3.30	10
Milaan **)	100 Lira	13.09	13.08	7
Madrid **)	100 Peseta	48.—	42.28	5
Lissabon	Eacudo	2.68 1/2	0.12 1/2	8
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	66.37 1/2	5
Oslo *)	100 „	66.67	65.90	5
Stockholm *)	100 „	66.67	66.75	3 1/2 0/10
Reickjavik	100 IJsl. Kr.	66.67	54.70	—
Warschau	100 Zloty	48.—	27.80	8
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.60	7
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	47.75	7
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.75	66.50	8
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26 1/2	6.23	6
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.80	—
Danzig	100 Gulden	48.40	48.25	6
<i>Amerika.</i>				
New-York *)	\$	2.4876	2.47 1/2	3 1/2
Montreal	Canad. \$	2.4876	2.47	—
Mexico	Mex. Dollar	—	1.20 1/2	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0568	1.05 7/8	—
La Paz (Bolivia)	Boliviano	0.97	0.90	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075	0.29 1/2	—
Valparaiso	Peso (papier)	0.9080	0.307	7 1/2 a 8 1/2
Bogota (Columbia)	Peso	2.42	2.41 1/2	—
Quito (Ecuador)	Sucre	1.21	0.4960	—
Lima (Peru)	Per. £	12.10 1/2	9.86	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	2.56 1/2	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.4840	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.9768	—
Willemstad (Curag.)	Gulden	1.—	1.01 1/2	—
San José (C. Rica)	Colon	0.6220	0.62	—
Guatemala	Quetzal	2.4875	2.47 1/2	—
Managua (Nicarag.)	Cordoba	2.48 1/2	2.456	—
San Salvador (Salv.)	Colon	1.2440	1.2330	—
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupee	0.807	0.91 1/2	7
Batavia	Gulden I.C.	1.—	1.00 1/8	4
Kobe	Yen	1.24	1.15 1/2	5.48
Hong Kong	Dollar	—	1.26	—
Shanghai	Taël	—	1.59 1/2	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.42	—
Manilla	Phil. Peso	1.214	1.22 1/2	—
Bangkok	Tical	0.914	1.12 3/8	—
Teheran (Perzië)	Kran	—	0.24	—
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	12.10 1/2	12.06 1/2	6
Alexandrië	Egypt. £	12.42	12.39	—
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10 1/2	12.05 1/2	—
Nieuw Zeeland	£	12.10 1/2	12.05 1/2	—

1) Pariteit der voorn. Oostenr. Kroon. 2) Goudpeso. 3) Milreis Goud. *) Not. te A'dam. **) Id. te R'dam. Ov. not. part. opg. §) 1 Belga = 5 frank.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
27 Dec. 1927	4,88 ¹¹ / ₁₆	3,93 ³ / ₈	23,92	40,46 ¹ / ₂
28 „ 1927	4,88 ¹¹ / ₃₂	3,93 ⁷ / ₈	23,90	40,47
29 „ 1927	4,88 ⁷ / ₁₆	3,93 ⁷ / ₈	23,90	40,47 ¹ / ₂
30 „ 1927	4,88 ⁵ / ₈	3,93 ³ / ₄	23,87 ¹ / ₂	40,43 ¹ / ₂
31 „ 1927	4,88 ¹ / ₄	3,93 ¹ / ₈	23,87 ¹ / ₂	40,43 ¹ / ₂
2 Jan. 1928	—	—	—	—
3 Jan. 1927	4,85 ⁷ / ₁₆	3,95 ¹ / ₂	23,78 ¹ / ₂	40,02 ¹ / ₂
Muntpariteit...	4,8667	19,30	23,81 ¹ / ₄	40 ¹ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	17 Dec. 1927	24 Dec. 1927	26/31 Dec. 1927 Laagste	31 Dec. 1927 Hoogste
Alexandrië...	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆
Athene...	Dr. p. £	366.	366 ¹ / ₂	365 ¹ / ₂	367
Bangkok...	Sh. p. tical	1/10 ⁵ / ₈	1/10 ¹ / ₈	1/10 ⁵ / ₈	1/10 ⁵ / ₈
Budapest...	Pen. p. £	27.90 ¹ / ₂	27.9.	27.89	27.93
B. Aires ¹⁾ ...	d. p. \$	47 ¹³ / ₁₆	47 ⁹ / ₁₆	47 ²⁵ / ₃₂	47 ²⁷ / ₃₂
Calcutta...	Sh. p. rup.	1/67 ¹ / ₆₄	1/67 ¹ / ₆₄	1/67 ¹ / ₆₄	1/67 ¹ / ₆₄
Constantin...	Piast. p. £	940	940	935	945
Hongkong...	Sh. p. \$	2/0 ³ / ₈	2/0 ⁷ / ₈	2/0 ¹ / ₂	2/1 ¹ / ₁₆
Kobe...	Sh. p. yen	1/10 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₈	1/11 ¹ / ₈
Lissabon ¹⁾ ...	d. per Esc.	2 ⁷ / ₁₆	2 ⁷ / ₁₆	2 ¹³ / ₃₂	2 ¹⁵ / ₃₂
Mexico...	d. per \$	24	24	23	25
Montevideo ¹⁾	d. per \$	51	51	50 ¹ / ₂	51 ¹ / ₂
Montreal ¹⁾ ...	\$ per £	4.88 ⁷ / ₁₆	4.88 ¹ / ₈	4.88 ⁷ / ₁₆	4.89 ⁵ / ₁₆
R.d.Janeiro ¹⁾	d. per Mil.	559 ¹ / ₆₄	5 ¹⁵ / ₁₆	567 ¹ / ₆₄	561 ¹ / ₆₄
Shanghai...	Sh. p. tael	2/7 ¹ / ₁₆	2/7 ³ / ₈	2/7	2/7 ¹ / ₈
Singapore...	id. p. \$	2/47 ¹ / ₆₄	2/47 ¹ / ₆₄	2/4	2/47 ¹ / ₃₂
Valparaiso ¹⁾	\$ p. £	39.36	39.35	39.36	39.36
Warschau...	Zl. p. £	43 ¹ / ₂	43 ¹ / ₂	43.40	43.60

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg. 3) nom.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS²⁾

Londen ¹⁾ N.York ²⁾		Londen	
26 Dec. 1927...	—	26 Dec. 1927...	—
27 „ 1927...	57 ¹ / ₂	27 „ 1927...	—
28 „ 1927...	26 ⁷ / ₁₆	28 „ 1927...	84/11 ¹ / ₂
29 „ 1927...	26 ⁹ / ₁₆	29 „ 1927...	84/11 ¹ / ₂
30 „ 1927...	26 ⁵ / ₈	30 „ 1927...	84/11
31 „ 1927...	26 ³ / ₂	31 „ 1927...	84/11
1 Jan. 1927...	25 ¹ / ₁₆	1 Jan. 1927...	—
20 Juli 1914...	24 ¹ / ₁₆	20 Juli 1914...	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	22 Dec. 1927	29 Dec. 1927
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	f 52.216.800,69	f 56.336.673,66
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	„ 2.288.983,71	„ 156.256,35
Voorschotten op ultimo Nov. 1927 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opeentel op de Rijksinkomsten belasting...	„ 39.225.843,06	„ 39.225.843,06
Voorschotten aan Suriname...	„ 10.820.813,66	„ 10.829.061,21
Voorschotten aan Curaçao...	„ 87.581,47	„ —
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven...	„ 123.501.732,05	„ 130.611.845,62
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	„ 41.960.470,—	„ 33.009.730,—
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. ³⁾	„ 21.313.267,84	„ 20.874.044,58
Vordering op andere Staatsbedrijven ³⁾	„ 2.645.348,03	„ 2.645.348,03

Verplichtingen.

Voorschot door de Nederl. Bank...	—	—
Schatkistbiljetten in omloop ¹⁾ ...	f 103.526.000,—	f 103.526.000,—
Schatkistpromessen in omloop...	„ 36.350.000,—	„ 36.350.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank...	„ —	„ —
Zilverbons in omloop...	„ 11.835.421,—	„ 11.926.262,—
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten ²⁾ ...	„ 17.719.825,46	„ 20.804.965,66
Id. aan Ned.-Indië...	„ —	„ 137.794,33
Id. aan Curaçao...	„ —	„ —
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds ³⁾ ...	„ 3.326.292,54	„ 3.144.315,10
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. ³⁾ ...	„ 23.743.778,49	„ 28.607.894,38
Id. aan andere Staatsbedrijven ³⁾ ...	„ 1.340.000,—	„ 1.340.000,—
Id. aan diverse Stellingen ³⁾ ...	„ 5.372.217,17	„ 4.969.656,78

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.

2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	24 Dec. 1927	31 Dec. 1927
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas...	f 17.720.000,—	f 20.805.000,—
Saldo bij de Javasche Bank...	„ 22.474.000,—	„ 20.143.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	—	—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië	—	—
Schatkistpromessen in omloop...	„ 300.000,—	„ 300.000,—
Muntbiljetten in omloop...	„ 31.138.000,—	„ 31.338.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds...	„ 713.000,—	„ 713.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	„ 1.050.000,—	„ 965.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 2 Januari 1928.

Activa.		
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	118.318.663,86
sels, Prom.,	Bijbnk. „	6.776.965,73
enz. in disc.	Ag.sch. „	13.770.749,43
	f	138.866.379,02
Papier o. h. Buitenl. in disconto...		—
Idem eigen portef. f		180.748,279,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „		—
	f	180.748,279,—
Beleeningen	Hfdbk. f	49.030.647,20
incl. vrsch.	Bijbnk. „	7.851.659,57
in rek.-crt.	Ag.sch. „	80.798.679,68
op onderp.	f	137.680.986,45
Op Effecten...	f	132.842.086,45
Op Goederen en Spec. „		4.838.900,—
	f	137.680.986,45
Voorschotten a. h. Rijk		—
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f	67.764.045,—
Muntmat., Goud	„	332.325.920,01
	f	400.089.965,01
Munt, Zilver, enz. „		27.667.373,20
Muntmat., Zilver „		—
	f	427.757.338,21
Belegging 1/8 kapitaal, reserves en pensioenfonds		23.645.107,27
Gebouwen en Meub. der Bank		5.000.000,—
Diverse rekeningen		81.139.694,09
	f	994.837.784,04

Passiva.

Kapitaal	f	20.000.000,—
Reservefonds		7.027.840,39
Bijzondere reserve		8.000.000,—
Pensioenfonds		4.821.284,73
Bankbiljetten in omloop		840.031.910,—
Bankassigatiën in omloop		1.139.444,10
Rek.-Cour. { Het Rijk f		47.258.488,32
saldo's: { Anderen „		53.756.159,14
	f	101.014.647,46
Diverse rekeningen		12.802.657,36
	f	994.837.784,04

Beschikbaar metaalsaldo f 238.862.320,09
Op de basis van 1/8 metaaldekking „ 50.425.128,97
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. „ 1.194.311.654,—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
2 Jan. '28	67.764	332.326	940.032	102.154	238.862	45
26 Dec. '27	67.789	332.202	796.784	99.163	248.288	48
19 „ '27	67.790	322.287	789.215	85.452	242.755	48
12 „ '27	67.804	322.287	802.511	75.397	242.045	48
5 „ '27	67.820	322.286	823.454	63.280	239.416	47
28 Nov. '27	67.829	322.286	811.211	67.846	241.454	47
3 Jan. '27	60.824	352.513	865.706	33.148	260.592	49
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
2 Jan. 1928	138.866	—	137.681	180.748	81.140
26 Dec. 1927	115.144	—	132.091	168.225	76.042
19 „ 1927	120.676	—	127.186	158.178	73.763
12 „ 1927	136.991	—	121.118	155.599	69.184
5 „ 1927	150.209	—	127.582	144.690	66.756
28 Nov. 1927	151.729	—	131.388	145.136	55.646
3 Jan. 1927	83.189	—	151.805	187.177	67.622
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 1/8 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
26 Nov. 1927..	1.141	1.448	554	845	460
19 „ 1927..	1.130	1.469	544	849	519
12 „ 1927..	1.120	1.530	686	845	525
5 „ 1927..	1.131	1.644	667	857	541
29 Oct. 1927..	1.156	1.588	622	865	487
27 Nov. 1926..	1.021	1.431	1.292	928	463
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
31 Dec. 1927	196.300		319.800	55.400	121.260
24 " 1927	196.600		319.200	56.100	120.940
17 " 1927	195.900		323.600	51.300	120.920
3 Dec. 1927	178.604	17.665	318.023	63.838	120.230
26 Nov. 1927	178.687	17.376	316.660	66.288	119.769
19 " 1927	182.904	17.143	319.610	68.938	122.612
12 " 1927	182.737	17.109	323.676	70.253	121.362
1 Jan. 1927	197.209	28.861	320.011	64.527	149.931
2 Jan. 1926	189.868	40.399	355.051	44.394	151.025
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek- kings- per- cente
31 Dec. 1927		169.500		***	52
24 " 1927		170.900		***	52
17 " 1927		173.200		***	52
3 Dec. 1927	12.462	24.309	121.310	31.819	51
26 Nov. 1927	12.597	24.291	118.796	35.395	51
19 " 1927	12.197	23.631	123.414	33.447	51
12 " 1927	11.800	27.649	126.619	32.139	51
1 Jan. 1927	12.043	19.607	89.911	43.548	59
2 Jan. 1926	15.669	20.542	55.522	82.267	58
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa. ²⁾ Basis ³⁾ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
28 Dec. 1927	152.409	138.711	299.791	56.250	250.662
21 " 1927	150.381	138.779	300.798	56.250	251.230
14 " 1927	149.909	137.249	298.290	56.250	248.649
7 " 1927	149.710	136.805	297.819	56.250	248.166
30 Nov. 1927	149.919	136.905	295.753	56.250	245.988
23 " 1927	151.490	135.214	293.328	56.250	243.646
29 Dec. 1926	151.119	140.785	296.461	56.250	246.248
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek- kings- perc. ¹⁾
28 Dec. '27	48.579	74.449	14.562	123.975	33.447	24 ¹⁾ / ₈
21 " '27	42.984	64.955	18.445	102.902	31.352	25 ¹⁾ / ₁₀
14 " '27	41.309	54.744	8.721	101.842	32.410	29 ¹⁾ / ₁₆
7 " '27	47.386	55.069	7.434	109.828	32.655	27 ¹⁾ / ₈
30 Nov. '27	41.275	57.355	18.372	95.183	32.764	28 ¹⁾ / ₈
23 " '27	40.895	55.407	16.761	97.772	36.026	31 ¹⁾ / ₁₆
29 Dec. '26	34.168	96.659	11.632	131.343	30.084	21
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitenl. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis- sels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen
29 Dec. '27	5.545	1.864	343	53	2.166	8	1.674
22 " '27	5.545	1.864	343	51	1.241	8	1.719
15 " '27	5.545	1.864	343	50	1.396	7	1.737
8 " '27	5.545	1.864	343	58	1.372	9	1.777
1 " '27	5.545	1.864	343	58	2.087	7	1.699
30 Dec. '26	5.549	1.864	341	83	4.437	11	2.083
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. v. d. Staat	Schat- kistbil- jetten ²⁾	Diver- sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti- culieren	Staat
29 Dec. '27	24.550	5.881	26.551	56.551	10.481	26
22 " '27	24.550	5.880	25.793	55.806	10.460	32
15 " '27	24.650	5.874	25.320	55.811	10.710	12
8 " '27	25.000	5.869	25.512	56.233	10.703	34
1 " '27	25.250	5.852	24.561	55.465	10.221	45
30 Dec. '26	36.000	5.576	5.010	52.907	5.894	14
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 miljoen. ²⁾ In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitenl. regeeringen. ³⁾ Sluippost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken ¹⁾	Devisen als goud- dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
23 Dec. 1927	1.860,6	77,2	279,4	2.416,9	44,1
15 " 1927	1.860,7	77,2	286,2	2.270,5	58,6
7 " 1927	1.861,0	77,2	278,5	2.392,2	42,3
30 Nov. 1927	1.857,0	73,0	282,4	2.482,8	86,3
23 " 1927	1.856,0	71,9	285,7	2.116,1	27,1
23 Dec. 1926	1.805,9	170,3	472,0	1.412,7	29,4
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec- ten	Diverse Activa ²⁾	Circu- latie	Rekg.- Crt.	Diverse Passiva
23 Dec. 1927	93,4	474,9	4.046,4	567,4	254,2
15 " 1927	93,4	477,3	3.931,4	525,1	296,7
7 " 1927	93,4	502,5	4.043,7	500,1	325,5
30 Nov. 1927	92,1	512,2	4.181,3	484,6	343,2
23 " 1927	92,1	604,1	3.583,3	767,2	357,8
23 Dec. 1926	91,0	527,0	3.298,1	585,4	219,3
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 23, 15, 7 Dec., 30, 23 Nov. '27, 23 Dec. '26, resp. 30; 28; 30; 17; 166; 77 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1927	Goud		Zilver ¹⁾	Binnen- en buitenlandsche wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. v. d. Staat voor ingetrokken marken	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
29 Dec.	719	525	—	585	35	—	2.043	32	183
22 "	718	468	43	545	30	394	1.994	4	158
15 "	714	462	43	541	33	400	2.006	27	118
8 "	707	440	42	517	32	400	2.000	81	17
1 "	707	438	42	506	41	400	2.016	18	60
29 Dec. '26	620	447	38	492	37	400	1.789	17	201

¹⁾ Aan de schatkist gecedeerd. ²⁾ 1926.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her- disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
14 Dec. '27	2.792,2	1.633,0	125,8	495,0	381,1
7 " '27	2.826,7	1.576,9	126,5	443,9	380,0
30 Nov. '27	2.805,0	1.525,5	134,9	477,0	354,7
23 " '27	2.859,9	1.610,8	132,7	418,3	326,7
16 " '27	2.889,4	1.607,4	137,2	367,4	333,8
9 " '27	2.909,9	1.550,6	131,6	460,6	336,4
15 Dec. '26	2.830,7	1.491,6	121,3	562,3	384,1

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circu- latie	Totaal Depo- sito's	Gestort Kapitaal	Goud- Dek- kings- perc. ¹⁾		Algem. Dek- kings- perc. ²⁾
					In her- disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht	
14 Dec. '27	597,9	1.766,7	2.448,0	132,3	66,2	69,2	
7 " '27	604,2	1.749,8	2.427,3	131,7	67,7	70,7	
30 Nov. '27	547,8	1.716,6	2.413,2	131,7	67,9	71,2	
23 " '27	621,2	1.728,7	2.435,8	131,6	68,7	71,9	
16 " '27	704,8	1.706,4	2.566,0	131,6	67,6	70,8	
9 " '27	530,2	1.734,7	2.423,3	131,4	69,9	73,1	
15 Dec. '26	478,2	1.840,1	2.392,5	124,8	66,9	69,7	

¹⁾ Verhouding totaalen goudvoorraad tegenover opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totaalen voorraad munt- materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis- conto's en beleen.	Beleg- gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo- sito's	Waarvan time deposits
7 Dec. '27	656	15.273	6.348	1.768	20.428	6.468
30 Nov. '27	659	15.214	6.329	1.760	20.438	6.473
23 " '27	659	15.130	6.313	1.759	20.287	6.448
16 " '27	659	15.130	6.293	1.826	20.503	6.424
9 " '27	660	15.084	6.088	1.756	20.056	6.405
8 Dec. '26	690	14.342	5.531	1.660	18.778	5.780

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 2 Januari 1928.

Hoewel de laatste week van het jaar gewoonlijk weinig bijzonderheden geeft ten aanzien van handel of koersbeweging op de fondsenmarkten, moet te dezen opzichte ditmaal een uitzondering worden gemaakt voor de beurs van Parijs. De discontoverlaging, welke de Banque de France heeft toegepast, heeft een krachtigen steun voor de koersen verschafte en ook de omzetten zijn in betekenende mate toegenomen. De indruk is vooral zoo sterk geweest, omdat de verlaging van de rentetarieven plaats heeft gevonden tegen het einde van het jaar, op een tijdstip dus, dat zich in den regel hiervoor niet leent. In ieder geval acht men het een verheugend verschijnsel, dat de centrale credietinstelling thans weer eenigermate de contrôle over de geldmarkt heeft hervonden, een feit, dat in de laatste maanden niet het geval is geweest. Ook heeft men de gebeurtenis in verband gebracht met maatregelen, ten einde tot stabilisatie van het ruilmiddel te komen. Hierbij dient echter te worden opgemerkt, dat men deze opinie eerder in het buitenland koestert dan in Frankrijk zelf. Dientengevolge zijn dan ook uit het buitenland belangrijke opdrachten ontvangen, welke ertoe hebben bijgedragen de gansche markt, doch voornamelijk obligaties, bankaandeelen, enz., vrij belangrijk in prijs te doen stijgen.

Ook de fondsenmarkt te Berlijn is tamelijk opgewekt gebleven. De ruime geldmarkt heeft haar uitwerking gehad, terwijl ook andere factoren een rol van betekenis hebben gespeeld. Desondanks was de handel vrij gering, behalve tegen het einde van de berichtsweek, toen de aandacht in het bijzonder op aandeelen Siemens & Halske is gevallen. Ten aanzien van dit fonds heeft men gewezen op de gunstige vooruitzichten, welke ondernemingen, die zich met de fabricatie zwakstroomapparaten bezighouden, bezitten. Bovendien bevindt zich het grootste deel van het kapitaal der genoemde maatschappij in vaste handen, zoodat het vlottende materiaal slechts gering is.

Te Londen is de handel bijzonder beperkt geweest, doch de koersen hebben over het algemeen neiging tot verbetering getoond. Vooral de beleggingsafdeeling heeft hiervan de vruchten kunnen trekken, hetgeen in verband staat met het aanbod van de nieuwe 5 pCt. regeeringsobligaties. Dit aanbod is gunstig ontvangen en heeft overigens de strekking gehad de aandacht opnieuw op Britsche beleggingsfondsen te vestigen. Van buitenlandsche fondsen waren in het bijzonder Fransche obligaties gevraagd, in verband met de hierboven gerelevante discontoverlaging.

Te New York is de markt eenigszins onregelmatig geweest, na de levendigheid van de vorige week. Het einde van het jaar heeft verschillende realisaties gebracht, welke echter niet veroorzaakt waren door bepaalde ongunstige opvattingen omtrent den algemeenen gang van zaken. De uitvoer van goud heeft de markt niet verontrust, hoewel men rekening houdt met de mogelijkheid van een discontoverhooging door de Federal Reserve Banks. De benoeming van den heer J. P. Morgan tot president van de U. S. Steel Corporation heeft een goeden indruk gemaakt, omdat men van meening is, dat nu ook in de toekomst de leiding van de onderneming op een gezonden grondslag zal worden gevoerd.

De markt ten onzent heeft een bevredigenden indruk achtergelaten. Op de *beleggingsafdeeling* is de ruimere geldmarkt niet zonder invloed gebleven, hoewel de verschillen niet al te omvangrijk zijn geworden. Van buitenlandsche beleggingsfondsen waren ook aan onze markt Fransche soorten goed gevraagd. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 106, 105^{1/16}, 105^{1/4}; 4^{1/2} pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100%, 100^{1/2}, 100^{9/16}; 4^{1/2} pCt. Ned.-Indië 1926: 98, 98^{1/2}, 98^{1/16}; 5 pCt. Mexico £ 100—1000 (afgest.): 9%, 9^{5/16}, 9%; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: 82^{1/4}; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 106^{7/16}, 106^{1/2}, 107.

De grootste aandacht heeft de afdeeling voor *industriële aandeelen* getrokken. Aandeelen Philips Gloeilampenfabrieken hebben hun krachtige stijging voortgezet; van dit fonds komt steeds minder materiaal aan de markt. In aandeelen in kunstzijdefabrieken hebben heftige schommelingen plaats gevonden. De emissie van nieuwe aandeelen Maekubee, welke in de laatste week van het oude jaar is aangekondigd, heeft geen onverdeelde gunstigen indruk gemaakt, zoodat de koers van de oude aandeelen Maekubee alsmede die van aandeelen Enka vrij belangrijk is gedaald. Tegen het einde van de berichtsweek echter heeft een herstel intrede kunnen doen, zoodat een deel van het koersverlies kon worden ingehaald. Jurgens en Margarine Unie stonden eenigszins op den achtergrond, zoodat de fluctuaties in deze papieren ook tamelijk gering zijn gebleven. Centrale Suiker Mij.: 104, 105^{1/2}, 105^{5/8}; Holl. Kunstzijde Ind.: 149%,

149%, 150; Jurgens: 233, 236, 230^{1/8}, 235^{1/8}; Maekubee: 128%, 119^{1/8} (ex claim), 111^{1/4}, 114^{1/4}; Ned. Kunstzijdefabr.: 414^{1/2}, 404^{1/2}, 396, 408; Philips Gloeilampen: 541, 547, 561; Zveedsche Lucifer Mij.: 356^{1/2}, 363, 372^{1/2}.

Van de overige afdelingen hebben *suikeraandeelen* nogal belangstelling getrokken. Op den laatsten dag van de berichtsperiode werden aandeelen Handelsvereniging „Amsterdam” ex interim dividend — hetwelk 15 pCt. bedraagt — verhandeld, doch in de notering is slechts een deel van deze 15 pCt. tot uitdrukking gekomen. Ook de overige suikeraandeelen bleken goede vraag te ontmoeten. Cult. Mij. der Vorstenlanden: 182^{1/4}, 183^{1/4}, 184^{1/4}; Handelsv. A'dam: 824^{1/4}, 822, 827, 814^{1/4} (ex div.); Javasche Cult. Mij.: 447, 440, 444, 429 (ex div.); Kalibagor: 451, 453, 454; Krian: 235; Maron: 294, 292, 290; Ned.-Ind. Suiker Unie: 304^{1/2}, 300^{1/4}, 303; Poerworedjo: 127^{1/4}, 127, 126; Tjepper: 822, 820, 825; Tjeweng Lestari: 252, 249^{1/2}, 250.

Hoewel de handel in *scheepvaartaandeelen* niet omvangrijk is geweest, trof hier de opgewekte stemming. Bijna alle fondsen zijn hierdoor in koers verbeterd. Dit stond in verband met de betere vooruitzichten, welken men ten aanzien van de scheepvaart voor het begin van het volgende jaar ter beurze heeft gekoesterd. Holl.-Amerika Lijn: 79^{1/8}, 84, 85^{1/4}; Java-China-Japan Lijn: 131^{1/4}, 133^{1/8}, 132^{1/4}; Kon. Ned. Stoomv. Mij.: 94^{1/4}, 98^{1/4}, 96^{1/2}, 98; Ned. Scheep. Unie: 200^{1/2}, 199^{1/8}, 200^{15/16}; Nievelt Goudriaan: 131^{1/4}, 132^{1/8}, 134; Stoomv. Mij. Nederland: 194^{1/4}, 196^{1/4}, 195, 196.

Tabaksaandeelen waren vast, doch het verloop is eenigszins verdeeld geweest. Tegenover een vrij belangrijke verbetering voor aandeelen Deli Batavia stonden minder opmerkelijke koersverschillen voor de overige Sumatra soorten. Naast deze fondsen zijn echter aandeelen in ondernemingen op Java eenigszins op den voorgrond getreden; vooral voor aandeelen Soekowono en Besoeki bleek goede vraag te bestaan. Arendsburg: 670, 672^{1/2}, 671, 674; Besoeki Tabak: 527, 535, 540; Deli Batavia: 564, 567^{1/2}, 582^{1/4}; Deli Mij.: 478, 479^{1/2}, 479; Ngoepit: 438; Oostkust: 275^{1/16}, 272^{1/4}, 280; Senembah: 513^{1/2}, 516^{1/2}, 518; Tenweloes Landb. Mij.: 498, 499, 500.

Rubberaandeelen zijn zeer stil gebleven en in verband met den kleinen omvang van den handel waren ook de koersverschillen van weinig betekenis. De geringe veranderingen in den rubberprijs hebben geen aanleiding tot ingrijpen gegeven. A'dam Rubber: 322^{1/8}, 322^{1/4}, 325^{1/2}; Deli Batavia: 255^{1/4}, 256^{1/2}, 258^{1/4}; Gogo Niti: 348, 350, 347, 352^{1/2}; Hessa Rubber: 426, 425, 428; Ind. Rubber: 418, 412, 411^{1/2}; Kali Telepak: 344^{1/4}, 341^{1/2}, 345; Kendeng Lemboe: 440^{1/4}, 437, 440^{1/2}; Majang Landen: 366, 365, 367; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 331^{1/2}, 333^{1/2}, 338; Oost Java Rubber: 400, 399^{1/4}, 404, 399; R'dam Tapanoeli: 171^{1/4}, 173^{1/2}, 173; Serbadjadi: 331^{1/2}, 330, 332^{1/4}; Sumatra Rubber: 301, 305^{1/4}, 304; Tjiboeni Tjipongpok: 189^{1/4}, 199^{1/2}, 194^{1/2}; Ver. Ind. Cult. Ond.: 205, 204^{1/4}, 206^{1/2}; Wai Sumatra Rubber: 341, 344^{1/2}, 346^{1/4}; Intercont. Rubber: 20^{1/16}, 21^{1/8}, 20^{1/16}.

De afdeeling voor *petroleumfondsen* is iets achteruitgegaan, voornamelijk voor aandeelen Koninklijke, in verband met geruchten omtrent een verscherpten strijd met de Standard Oil groepen. Later echter is een verbetering naar voren getreden, welke zich ook op de overige soorten uit deze afdeeling heeft doen gevoelen. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 334^{1/4}, 330^{1/4}, 335; Gecons. Holl. Petr. Cy.: 193^{1/4}; Kon. Petr. Mij.: 359^{1/8}, 355, 358^{1/8}; Perlak Petr.: 75, 74^{1/4}, 75^{1/4}, 75; Pendawa: 16, 16^{1/2}, 16^{1/4}; Marland Oil: 35^{1/4}, 34^{1/4}, 35^{5/16}.

De afdeeling voor *mijnbouwaandeelen* was vrijwel verlaten. Er bestond eenig aanbod voor pref. aandeelen Müller Mijnbouw, doch dit werd beschouwd als een natuurlijke reactie op de rijzing van de voorgaande weken. Alg. Exploratie Mij.: 65^{1/8}, 62, 62^{1/2}; Billiton 1e Rubriek: 920, 927, 920, 914; Boeton Mijnb. Mij.: 135, 133, 130; Müller & Co.'s Mijnb. Mij.: 79, 76, 76^{1/4}; Oost Borneo Mij.: 79, 78, 80; Redjang Leborg: 140; Singkep Tin Mij.: 451, 450^{1/4}, 454.

Bankaandeelen waren weinig bewogen en goed prijshoudend. Amsterd. Bank: 181^{1/2}, 181^{1/4}, 181; Holl. Bank v. Zuid-Amerika: 70^{1/2}, 70^{1/4}, 69^{1/4}; Incasso Bank: 126, 127^{1/4}, 127^{1/8}; Javasche Bank: 334; Koloniale Bank: 274, 275, 276^{1/4}; Ned.-Ind. Handelsbank: 178, 179, 176^{1/2}; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 176^{1/4}, 176^{1/8}, 176^{1/4}; R'damsche Bankverg.: 95^{1/2}, 95, 95^{1/4}; Twentsche Bank: 147.

De *Amerikaansche markt* was, in overeenstemming met de beurs in Wallstreet, eenigszins onregelmatig. American Water Works: 580, 590, 610; Anaconda Copper Min. Cy.: 119^{1/8}, 112^{1/4}, 115^{15/16}; Studebaker Corp.: 59^{1/4}, 58^{3/8}, 60^{3/16}; United St. Steel Corp.: 153^{15/16}, 151, 153^{1/4}; Atchison Topca: 191^{15/16}, 191, 193^{1/4}; Erie: 65, 64, 64^{1/4}; Missouri Kansas & Texas: 40^{1/4}, 40, 39^{7/16}; St. Louis & San Francisco: 110^{1/4}, 111, 110^{1/4}; Wabash R.w.: 65^{7/16}, 66, 64^{3/8}, 65^{1/2}.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

3 Januari 1928.

Ook na de Kerstdagen is de tarwemarkt in rustige stemming blijven verkeerden, doch een kleine verbetering is toch wel te constateeren geweest in den omzet; alsmede, voor zoover aanvankelijk ten minste Noord-Amerika betrof, ook in de prijzen. De kleine toename in de tarwezaken, welke gedurende de laatste week van het jaar optrad, bleef echter vrijwel geheel beperkt tot de Engelsche markt. Daar toonden de molens betere vraag, hetgeen tot meer zaken in spoedige tarwe heeft geleid. In het begin bepaalden zij zich vooral tot Platatarwe, welke dringend en tot eenigszins dalende prijzen werd aangeboden, doch later werd ook meer Canadeesche en Australische tarwe gekocht. Daarbij viel op te merken, dat de nieuwe hoge raming van den Argentijnschen tarwe-oogst en het dringend aanbod van Platatarwe slechts zeer weinig druk hebben geoefend op de Canadeesche prijzen. De Pool is blijkbaar nog steeds optimistisch omtrent de vooruitzichten voor den verkoop van het groote Canadeesche uitvoersurplus en waarschijnlijk is men in Canada van meening, dat Europa nu eenmaal behoefte heeft aan de tarvesoorten, welke in Canada worden voortgebracht en dat de prijs op de afzetmogelijkheid slechts een beperkten invloed heeft. Het zal in de naaste toekomst belangwekkend zijn om na te gaan in hoeverre de Pool hare prijzen zal kunnen handhaven, ook wanneer Argentinië volop nieuwe tarwe zal verschepen en wanneer daarvan de kwaliteit zoo goed zal blijken te zijn als zich op het oogenblik laat aanzien. Het weder is namelijk in Argentinië voor het binnenhalen van den oogst nog steeds uitstekend en het schijnt, dat de Argentijnsche tarwe dit jaar een hoog natuurgewicht bezit en van zeer goede kwaliteit zal zijn. Op het Europeesche vasteland bleef de vraag voor tarwe ook deze week slecht, hetgeen tendeele ook nu weder het gevolg was van de belemmering, welke in het Noordwesten van Europa het verkeer ondervond tengevolge van koude en ijs. De betere vraag in Engeland heeft ertoe medegewerkt, dat in Noord Amerika geleidelijk eenige prijsverhoging is tot stand gekomen. Tevens werd die verhoging veroorzaakt door het zeer koude en ruwe weder in de Vereenigde Staten, waardoor de uit verschillende gedeelten van het gebied der wintertarwe binnenkomende berichten omtrent gebrek aan neerslag en onvoldoende sneeuwbedekking in aantal en beteekenis toenamen. Argentinië heeft zich, in verband met zijn uitstekende oogstresultaten, aan die Noord-Amerikaansche verbetering aanvankelijk weinig gestoord, doch was op den eersten marktdag in Januari eveneens vast en hooger, zoodat de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario 15 centavos hooger sloten dan op 26 December. Te Chicago en Winnepeg, waar de markten trouwens op 2 Januari gesloten waren, bedroeg de verhoging gedurende de laatste 5 dagen van 1927 ruim 2 dollarcent per 60 lbs.

De wereldverscheppingen van tarwe zijn deze week weder niet groot geweest en blijven vrij aanzienlijk bij die der vo-

rige ten achter, doch tot een uitbreiding der vraag op het vasteland heeft dat niet geleid. Uit Argentinië werd minder tarwe afgeladen dan in de vorige week, doch waarschijnlijk zullen binnenkort de verscheppingen van nieuwe tarwe wel in ruime mate aanvagen. Ook Australië heeft met de verscheppingen van zijn nieuwe tarwe nog geen begin gemaakt en deze week is slechts zeer weinig Australische tarwe afgeladen. In Europa heeft het koude weder niet zooals in Noord-Amerika geleid tot klachten omtrent het te velde staande wintergraan. Sneeuwbedekking is er namelijk in de meeste Europeesche landen voldoende om het gewas tegen de koude te beschermen. Alleen uit Rusland blijven de berichten, ongunstig en in vele streken schijnt daar niet slechts de stand van het wintergraan onbevredigend te zijn, doch bovendien is daar de uitzaaai wegens het slechte weder der herfstmaanden slecht van stapel geloopt. Reeds vreest men in Rusland dat er ook in het komende seizoen geen grootte uitvoer van graan zal kunnen plaats vinden.

Voor rogge blijft de vraag in Europa slecht. Weliswaar blijft de statistische positie van dit artikel wijzen op de noodzakelijkheid van belangrijken invoer, speciaal in Duitschland, doch blijkbaar is de roggeprijs zoo hoog gestegen, dat een deel van het roggeverbruik overgegaan is op tarwe. In Amerika blijft men echter vertrouwen, dat binnenkort ruimere verkoopen van rogge naar Europa mogelijk zullen zijn en op de prijsverlaging, welke in het begin der week te Chicago plaats vond, is later weder een herstel gevolgd, dat van 27 tot 31 December $1\frac{1}{2}$ dollarcent per 56 lbs. heeft bedragen. Het peil van het begin van December heeft de roggeprijs te Chicago daarmee echter nog niet weder bereikt.

Voor maïs is in deze week al spoedig een einde gekomen aan de vaste stemming welke in de week vóór Kerstmis heerschte. De vraag in Engeland viel niet mee; in Noord-Duitschland werd de afzet nog steeds zeer sterk bemoeilijkt door de onbevaarbaarheid der waterwegen, zoodat bijvoorbeeld te Hamburg aankomende Platamais ver beneden de algemeene marktwaarde verhandeld werd en groote verscheppingen van Argentinië werkten al eveneens een wat gemakkelijker stemming in de hand. Daarbij ondergingen aan de Argentijnsche termijnmarkten de maïsprijzen eenige verlaging, welke vooral voor nieuwe maïs vrij omvangrijk was. In nieuwe Platamais ter aflading in de voorjaarsmaanden zijn dan ook tot gedaalde prijzen nog al wat zaken naar de invoerlanden gedaan. Ook voor spoedige en nog af te laden oude maïs trouwens heeft de prijsverlaging ten slotte wel tot een vermeerdering der belangstelling geleid. Vooral toen in Noord-Amerika, welks flauwe maïsmarkt sterk tot de prijsdaling had bijgedragen, de prijzen weder eenig herstel ondergingen en aan de Amerikaansche exportzaken van maïs, welke naar Engeland en Nederland vrij geregeld tot stand begonnen te komen, weder een einde kwam, trad, geholpen door betere Engelsche vraag en vastere Noordduitsche markt, ook weder in Argentinië een herstel in, zoodat aan het einde van het jaar de noteerin-

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Dec.	Maïs Dec.	Haver Dec.	Tarwe Febr.	Maïs Febr.	Lijnzaad Febr.
31 Dec. '27	126 $\frac{1}{2}$	81 $\frac{1}{8}$	51 $\frac{1}{2}$	10,85	7,85 $\frac{1}{2}$	14,45
23 „ '27	125	82 $\frac{1}{8}$	52	10,90	7,80 $\frac{1}{2}$	14,50
31 Dec. '26	132 $\frac{1}{2}$	67 $\frac{1}{2}$	45 $\frac{1}{2}$	11,10	5,65	14,25
31 Dec. '25	186 $\frac{1}{2}$	80	41 $\frac{1}{2}$	15,08	8,20	16,47
31 Dec. '24	175 $\frac{1}{2}$	127 $\frac{1}{2}$	59 $\frac{1}{8}$	15,80	11,10 $\frac{1}{2}$	23,75
20 Juli '14	82	56 $\frac{1}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70

1) per Jan.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	2 Jan. 1928	26 Dec. 1927	3 Jan. 1927
Tarwe (Hardwinter II) ... ¹	13,40	13,25	15,30
Rogge (No. 2 Western) ... ¹	12,50	12,50	12,10
Maïs (La Plata) ... ²	200,—	198,—	161,—
Gerst (48 lbs. malting) ... ³	250,—	247,—	214,—
Haver (Canada 3) ... ¹	13,—	13,—	11,40
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ... ¹	13,65	13,70	11,80
Lijnzaad (La Plata) ... ³	346,—	346,—	362,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	25/31 Dec. 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	25/31 Dec. 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe	6.181	2.231.700	1.682.074	—	43.124	13.842	2.274.824	1.695.916
Rogge	1.382	385.887	286.777	—	743	1.940	386.630	288.717
Boekweit	—	25.087	23.173	—	67	1.621	25.154	24.794
Maïs	6.508	1.372.842	983.594	723	253.519	126.275	1.626.361	1.109.869
Gerst	220	473.418	409.370	—	19.048	13.541	492.466	422.911
Haver	880	205.861	164.393	—	3.094	2.831	208.955	167.224
Lijnzaad	360	258.511	215.932	989	256.052	198.120	514.563	414.052
Lijnkoek	800	194.559	252.753	—	—	—	194.559	252.753
Tarwemeel	762	131.637	123.538	809	46.600	28.570	178.237	152.108
Andere meelsoorten	623	13.720	15.727	—	—	—	13.720	15.727

gen aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario weder ongeveer gelijk waren aan die van een week tevoren. De maïsvoorraden in de Argentijnsche havens ondergingen deze week weder verdere vermindering en bewegen zich bij voortdoring op een veel lager peil dan in het vorige jaar. Hierdoor wordt de vastere stemming der Argentijnsche markt in de hand gewerkt en op 2 Januari traden verdere prijsstijgingen in, waarvan, ondanks het uitstekende weder voor den nieuwen oogst, ook nieuwe maïs haar deel kreeg. De termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario sloten voor oude maïs 20 à 25 en voor nieuwe 15 centavos per 100 KG. hooger dan op 26 December.

Maïs uit andere exportlanden dan Argentinië en de Verenigde Staten komt tegenwoordig nauwelijks ter markt. Uit Roemenië is deze week eenige maïs naar Italië verscheept, doch overigens zijn de afladingen van geen beteekenis evenmin als uit Zuid-Afrika.

In gerst worden tegenwoordig weinig zaken gedaan ondanks de zeer vaste houding van de termijnmarkt te Winnipeg, waar de Mei-termijn van 27 tot 31 December 2½ dollarcent per 48 lbs. steeg en daarmee het hoogste in dit seizoen voorgekomen punt bereikte.

Nieuwe zaken in gerst komen van Amerika nauwelijks tot stand, doch de verschepingen zijn in de laatste week van het jaar weder aanzienlijk toegenomen. Van Roemenië wordt echter zeer weinig afgeladen, daar het ijs in den Donau den export belemmert. Ondanks den geringen omzet zijn niet slechts in Amerika, doch ook in Europa de prijzen voor voergerst wel gestegen, maar juist deze stijging der gerstprijzen bemoeilijkt de zaken. Van de meeste beteekenis is nog de omzet in Platagerst ter verscheping in de eerste maanden van dit jaar, waarin tot de stijgende prijzen nogal wat zaken naar Duitschland en ook naar Nederland worden gedaan.

In haver gaat slechts zeer weinig om. In Engeland bestaat wel goede vraag voor inlandsche haver, doch importzaken waren ook deze week weder van weinig beteekenis en ook het vasteland toont weinig belangstelling voor buitenlandische haversoorten. De zaken, welke nog tot stand komen, blijven behalve tot Duitsche haver, welke vrij geregeld naar naburige landen verkocht wordt, bijna geheel tot Platahaver beperkt, daar in Noord-Amerika de prijzen bij voortdoring te hoog zijn om in Europa belangstelling te wekken.

SUKER.

De verschillende suikermarkten bleven in de afgelopen korte week prijshoudend gestemd, zonder noemenswaardige prijsveranderingen.

In Amerika sloten de termijnnoteringen dan ook met dezelfde cijfers als verleden week.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V.S. bedroegen deze week 32.000 tons, de versmeltingen 42.000 tons tegen 45.000 tons in 1926 en de voorraden 170.000 tons tegen 189.000 tons.

In Cubasuiker ging zeer weinig om tot de laatst genoemde prijzen. Cubaplanters hebben met het oog op de nog aanwezige groote voorraden uit oogst 1927 vrijwillig besloten niet voor 15 Januari a.s. met malen te beginnen.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche productie tot 28/12	4.508.521	4.884.658	5.125.970
Weekontv. afscheephavens ..	29.038	6.135	1.524
Totaal sedert 1 Jan.—24 Dec...	4.248.197	4.721.245	5.001.767
Weekexport	65.555	27.596	41.177
Totale export sedert 1/1-24/12	4.014.090	4.619.042	4.926.416
Voorraad Afscheephavens ...	258.427	101.151	145.146
Voorraad Binnenland	96.000	6.965	97.029

F. O. Licht publiceert eene nieuwe raming van de Europeesche bietsuikeroogsten, waarvan het totaal met 8.128.000 tons (incl. Rusland) 35.000 tons hooger gegrepen is dan zijn vorige raming. In aanmerking dient echter te worden genomen, dat het cijfer voor Rusland met 100.000 tons werd verhoogd, zoodat voor de andere landen bij elkaar eene vermindering van 65.000 tons werd geraamd. Het totaal van den oogst 1926/27 bedroeg 6.925.280 tons. Het weer in December was volgens Licht niet ongunstig.

In Engeland sloot de termijnmarkt op de volgende noteringen:

December 1927	Sh. 14/10½	Augustus '28 ..	Sh. 17/2¼
Maart 1928	" 16/7½	October " ..	" 16/11¼
Mei "	" 16/10½	December " ..	" 16/10½

Op Java was de markt de afgelopen week lusteloos en verlaten en noteringen voor tweedehands suiker brokkelten ongeveer f ¼ af.

Hier te lande bleven de afgelopen week de prijzen op de termijnmarkt op hetzelfde niveau en waren de slotnoteringen Dec. f 17¼; Maart f 18; Mei en Aug. f 18¼; Oct./Nov. f 18¾.

De omzet bedroeg deze week slechts c.a. 1300 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No.1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96° c.i.f. Jan./Feb.	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
2 Jan. '28	f 17 15/16	32/9	13/9	—	—
19 Dec. '27	" 18 3/16	32/6	13/9	13/1½	4,65
2 Jan. '27	" 22 13/16	38/-	18/2¼	15/9	5,21
2 Jan. '26	" 17 7/8	31/9	13,9	11/1½	4,21
	ruwsuiker basis 88°				
4 Juli '14	f 11 13/32	18/-	—	—	3,26
	basis 99°				
	f 14 13/32 ¹				

¹) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

KATOEN.

Notering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	30 Dec. 1927	23 Dec. 1927	16 Dec. 1927	30 Dec. 1926	30 Dec. 1925
New York voor Middling ...	20,10 c	19,75 c	19,40 c	13,05 c	20,45 c
New Orleans voor Middling	19,85 c	19,50 c	19,05 c	12,75 c	19,85 c
Liverpool voor Middling ...	11,06 d	10,88 d	10,68 d	6,90 d	10,38 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '27 tot 23 Dec. '27	Overeenkomstige periode	
		1926	1925
Ontvangsten Gulf-Havens.	5952	8380 ¹)	6492
Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	532	1315 ¹)	1324
" "t Vasteland etc.	2619	3182 ¹)	2573
" " Japan	587	729	586

Voorraden.

(In duizendtallen balen.)

	23 Dec. '27	Overeenkomstig tijdstip	
		1926	1925
Amerik. havens	2586	2999	1656
Binnenland	1311	1559	1991
New York	212	133	86
New Orleans	520	652	482
Liverpool	566	814	479

¹) Officieel verbeterd.

KOFFIE.

De markt was in de afgelopen week sterk onder den invloed van de feestdagen en den overgang van het jaar. Zaken, zoowel op aflading van Brazilië en van Indië als in loco, kwamen dan ook in zeer beperkte mate tot stand. In Brazilië liepen de prijzen der kost- en vracht-aanbiedingen van Santos ongeveer 1/6 à 2/- op, waartegenover die van Rio dooreengenomen ongeveer onveranderd bleven. Nederlandsch-Indië was met Robusta eer iets vaster, ook met Robusta W.I.B. f.a.q., waarin tot 44¼ à 44¾ ct. op spoedige verscheping enkele posten werden afgesloten.

Aan de termijnmarkt ondergingen de noteringen zoo goed als geen verandering.

Uit de jaarcijfers, uitgegeven door de Firma Leonard Jacobson & Zonen, ahier, waarin opgenomen is de loop der prijzen (in cents per ½ KG.) van Java Koffie vanaf 1811, van Java Robusta W.I.B. vanaf 1919 en van Superior Santos vanaf 1835, blijkt, dat de hoogste en laagste prijzen van loco Java Robusta W.I.B. gedurende de perioden van rijzing en daling vanaf 1919 en van loco Superior Santos gedurende diezelfde perioden vanaf 1835 waren als volgt:

Java Robusta W.I.B.	
1919 .. Jan./Apr. (N.O.T.)	67, 68 c.
" .. Mei/Dec.	62½, 70½, 56 c.
1921 ..	32, 28, 31½, 31 c.
1925 ..	64, 61, 63, 56 c.
1927 ..	50, 45, 46 c.

Superior Santos.

1835 ..	29, 35 c.
1837 ..	28, 22, 25 c.
1839 ..	27, 29½ c.
1848 ..	18, 15 c.
1863 ..	40, 41, 40 c.
1868 ..	26, 23, 25½ c.
1874 ..	64½, 69½, 50, 55, 52 c.
1883 ..	22½, 21, 28¾, 25, 33 c.
1887 ..	37½, 55½, 48½, 54, 43½, 49 c.
1899 ..	20, 18, 18½, 17, 20½ c.
1900 ..	20½, 28½, 24½, 25, 20 c.
1903 ..	18, 15½, 21½, 20½, 22 c.
1916 ..	53, 92, 51, 44, 46½ c.

N.O.T.

1921 ..	40, 32, 38½ c.
1925 ..	75, 76, 70, 72, 65 c.
1927 ..	57, 49, 60 c.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 95/6 à 97/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 98/6 à 99/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 66/- à 67/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Januari-verscheping, 33 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Januari-verscheping, 44½ ct., alles per ½ KG., c.i.f., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-notering bleef onveranderd 60 ct. per ½ KG. voor Superior Santos en 46 ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamse termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
3 Jan.	48 7/8	47	46	—	42 7/8	41 3/4	40 3/4	39 3/4
27 Dec.	48 7/8	47	46	—	42 3/8	41 1/2	40 1/2	—
20 "	48 7/8	47	46	—	41 3/4	40 3/4	39 3/4	—
13 "	48 7/8	47 1/2	46 1/2	—	41 1/4	40 1/4	39 1/4	—

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Maart	Mei	Sept.	Dec.
30 Dec.	\$ 13,45	\$ 13,35	\$ 13,16	\$ 13,05
27 "	" 13,55	" 13,40	" 13,25	" 13,13
19 "	" 13,12	" 13,07	" 12,95	" —
12 "	" 13,08	" 13,05	" 12,90	" —

Rotterdam, 3 Januari 1928.

THEE.

Amsterdam, 2 Januari 1928.

De markt te Londen was in de afgelopen week gesloten, terwijl er in Amsterdam ook vacambiestemming heerschte, waardoor van afdoeningen op de theemarkt nauwelijks sprake kan zijn.

De Londensche veilingen worden op 2 Januari hervat, terwijl de eerste Amsterdamsche veiling, die een aanbod van ruim 19.000 kn. Ned. Indische thee te zien zal geven, op 12 Januari zal worden gehouden.

De maandstatistiek over December van het Thee-Etablissement te Amsterdam geeft aanvoeren te zien van 23.530 kn. Ned. Indische thee, waartegenover afleveringen staan van 26.249 kn., zoodat de voorraden in entrepôt van 67.386 kn. zijn teruggelopen tot 64.667 kn.

STEENKOLEN.

De wisseling des jaars heeft tot op het oogenblik geen meerdere zaken op de kolenmarkt gebracht.

Men koopt van hand tot hand en schijnt wel allerwege van meening, dat er geen gevaar in ligt, voor de naaste toekomst althans, het dekken van z'n legale behoeften nog wat uit te stellen. Alleen is er wat meer belangstelling voor contracten op zeer langen termijn, bijv. van twee of drie jaren, omdat het niet ondenkbaar geacht wordt, dat tegen het aanstaande najaar de kolenprijzen overal wat zullen aantrekken.

De verlading in de Ruhrhavens ondervindt tengevolge van sneeuw en ijs groote stagnatie.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde	f 9,50
Durham Ongezeefde	" 10,75
Cardiff 2/3 large 1/3 smals	" 11,25
Schotsche Gezeefde	" 10,—

Yorkshire Gewasschen Doubles	f 12,50
Westfaalsche Vetförder	" 13,25
" Vetstukken	" 14,50
" Smeenuootjes	" 14,—
" Gasvlamförder	" 13,25
" Gietcokes	" 16,50

alles per ton van 1000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 10,50.

Markt weifelend.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Standdaard	Koper Electrolytisch	Tin	Lood	Zink
2 Jan. 1928 ..	61.2/6	66.15/-	266.-/-	22.10/-	26.2/6
28 Dec. 1927 ..	60.17/6	66.15/-	266.2/6	22.7/6	26.7/6
19 " 1927 ..	59.7/6	66.10/-	265.2/6	21.17/6	26.5/-
12 " 1927 ..	59.15/-	66.8/9	266.7/6	21.17/6	26.7/6
3 Jan. 1927 ..	56.-/-	63.15/-	303.2/6	28.12/6	32.15/-
20 Juli 1914 ..	61.-/-6		145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

RIJNVAART.

Week van 25 t/m. 31 December 1927.

De aanvoeren van zeezijde bleven beneden het middelmatige. Scheepsruimte naar den Bovenrijn was beperkt, naar den Benedenrijn voldoende aanwezig. De vraag naar ruimte niet groot. In verband met den te verwachten winter werd hoofdzakelijk in daghuur gecharterd. Deze varieerde tusschen 3—3½ cent, in enkele gevallen 3¼ cent per ton. Voor zoover in lastvracht werd aangenomen, bedroeg deze voor erts maximum f 1,30 met ¼ en f 1,40 met ½ lostijd per last. Het sleeploon varieerde tusschen het 50 en 65 cents tarief. De waterstand, hoewel gunstig, bleef sterk vallen.

In de Ruhrhavens bleef de algemeene toestand ongewijzigd. Er ging niet veel om. De vracht voor Exportkolen bedroeg M. 1,40 per ton excl. sleepen.

ONTVANGEN:

Tilburg als woonstad en nijverheidscentrum door A. J. A. C. van Delft. Tilburg, 1927; J. B. van Gorp & Zonen.

Strafprocesrecht en Samenleving door Mr. G. Vonk. Openb. les, geg. b. d. aanvaarding v. h. ambt v. buitengew. lector aan de Rechtschool te Batavia. Batavia, 1927; G. Kolff & Co.

Over enkele vraagstukken eener Indische Staatsrechtsoefening door Dr. J. H. A. Logemann. Rede in tegenw. van Z. E. den G.-G. van Ned.-Indië, uitgespr. op den derden herdenkingsdag v. d. stichting der Rechtsschool te Batavia. Weltevreden, 1927; G. Kolff & Co.

Kort begrip van het Nieuwe Nederlandsche Zeerecht door Mr. W. L. P. A. Molengraaff, oud-Hoogleraar a. d. Rijks-Universiteit te Utrecht. Eerste stuk. Haarlem, 1927; De Erven F. Bohn.

Hoe moet het gemeentebestuur de contrôle op het dagelijksch beheer der financiën regelen? door J. H. Texter, Hoofdcornmissie ter Prov. Griffie v. N.-Holland, Lid v. h. Ned. Inst. v. Acc., met een inl. woord van D. Kooiman, Lid v. Gedep. St. v. N.-Holland. Alphen a. d. Rijn, 1927; N. Samson.

Beginselen van Nederlandsch Administratief Recht door Mr. G. A. van Poelje. Deel I der Serie-Uitgaaf „Hand- en Leerboek der Bestuurswetenschappen” onder leiding van Mr. G. A. van Poelje. Alphen a. d. Rijn, 1927; N. Samson.

De Gemeentefinanciën door J. H. Leppink, Controleur der gemeente-financiën te Nijmegen, met medewerking van J. A. Leppink, Hoofdcornmissie ter Secretarie te Nijmegen. Deel III der Serie-Uitgaaf „Hand- en Leerboek der Bestuurswetenschappen” onder leiding van Mr. G. A. van Poelje. Alphen a. d. Rijn, 1927; N. Samson.

Leidraad bij het samenstellen of herzien van bouwverordeningen door Mr. L. Lietaert Peerbolte, Directeur-Generaal van de Volksgezondheid en Ir. H. van der Kaa c.i., Hoofdinspecteur van de Volkshuisvesting. Alphen a. d. Rijn, 1927; N. Samson.